

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 71:

Forslag til lov om ændring af lov om varme-forsyning. (Begrænsning af elopvarmning m.v.).
Af energiministeren (Jann Sjørusen).

(Fremsat 11/11 93. Første behandling 24/11 93. Betænkning 15/12 93. Anden behandling 13/1 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 71 stemmer (S, SF, CD, RV og KRF) mod 51 (KF, V og FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til energiministeren, indenrigsministeren og industriministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for at hindre konkurrenceforvridning og tab over for det private erhvervsliv og borgerne i forbindelse med drift af offentlige og koncessionerede selskaber?«

Af Aagaard (KF), Peter Hansen-Nord (V) og Kim Behnke (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 2/12 93. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/12 93).

Formanden:

Det er helt traditionelt, at jeg er nødt til at bede om ro i salen, når vi går over til den egentlige forhandling. Så det gør jeg igen i dag.

Begrundelse

Aagaard (KF):

Der er ingen grund til at skjule, at den aktu-

elle anledning til denne forespørgsel er udviklingen i selskabet SEAS' sideordnede aktiviteter, som vi i dag ved har medført et samlet underskud i størrelsesordenen 230 mio. kroner, hvoraf alene investeringer og driftsunderskuddet i tomatgartneriet beløber sig til 150 mio. kroner.

Efter at konkurrenceankenævnets afgørelse om dette beløb ikke kunne dækkes ind gennem forhøjelse af elprisen og de faste afgifter hos SEAS' kunder, havde selskabet reelt kun én mulighed for at slippe ud af hvervseventyret, nemlig at sælge gartneriet, idet vi anser kursmuligheden for at være minimal.

Vi ved også i dag, at det er lykkedes for SEAS' ledelse i sidste uge at sælge gartneriet til en pris af 50 mio. kr. til en investeringsfond, som agter at drive gartneriet videre. Det, vi ikke ved for nærværende, er, hvorledes SEAS-ledelsen får finansieret de trecifrede millionbeløb, der fortsat er tilbage som samlet tab på de sideordnede aktiviteter. Det, vi heller ikke ved, er, om den kommende drift af gartneriet i kraft af en favorabel købspris yderligere vil føje en række lukninger af private gartnerier til dem, der under den hidtidige konkurrencepåvirkning fra Masnedø-gartneriet har måttet dreje nøglen om, men trods alt er det nu et privat selskab, der fremover skal drive gartneriet.

Der er andre eksempler fra den kommunale verden, som på den ene side har skadet private virksomheders konkurrencevilkår og på den anden side den demokratiske kontrol med den kommunale aktivitet. Men nu skal meget grelle eksempler med kæmpetab på tomatavl, vindmøller, fiskeopdræt, vandbehandlingsanlæg osv. ikke ødelægge mulighederne for, at sunde og naturlige sideordnede aktiviteter, f.eks. inden for energisektoren, kan gennemføres i fremtiden, blot det sker inden for rimelighedens grænser.

Afgørende er det imidlertid, at det med de nye muligheder, der er skabt for koncessionerede selskaber, amter og kommuner, blev gjort krystalklart fra regeringens og Folketingets side, at der ikke kan tillades investeringer og igangsættes produktion uden en markeds-mæssig baggrund, og uden at der tages hensyn til eventuel konkurrenceforvridning. Vi vil i de tre partier med spænding afvente ministrenes svar på denne forespørgsel.

Energiministeren (Jann Sjursen):

Jeg skal hermed besvare forespørgslen på de tre nævnte ministres vegne. Nu blev forespørgslen godt nok begrundet mundtligt her af hr. Aagaard med baggrund i den aktuelle situation vedrørende SEAS, men jeg vil gerne sige, at forespørgslen skriftligt er bredt formuleret, og det er også i den relation, jeg vil forsøge at besvare forespørgslen her i dag med nogle bredere bemærkninger om det offentlige og det offentlige selskabers erhvervsaktiviteter og så selvfølgelig også herunder komme nærmere ind på en del af energisektorens selskaber.

Lad mig slå fast fra begyndelsen, at regeringen naturligvis ønsker, at driften af de offentlige og koncessionerede selskaber ikke skal medføre tab, men tværtimod fordele for samfundet, det private erhvervsliv og borgerne, samt at selskabernes opgaver skal løses inden for de gældende rammer og regler, som er fastlagt og fastlægges af myndighederne, det være sig de danske nationale myndigheder eller Den Europæiske Union, EU.

Regeringen finder det vigtigt at pege på, at den viden og knowhow, der findes i den offentlige sektor i bred forstand, nyttiggøres og udvikles bl.a. i samarbejde med private virksomheder. Det fremgår faktisk klart af regeringens to redegørelser til Folketinget fra efteråret 1993, nemlig den erhvervspolitiske redegørelse og den forsknings- og teknologipolitiske redegørelse.

Energiforsyningselskaberne inden for elektricitets- og varmeområderne er absolut som hovedregel dannet i en lang historisk proces baseret på lokale initiativer fra enten forbrugere eller kommuner, og det er for at sikre produktion og distribution af energiydelser m.v.

Også inden for en lang række øvrige områder af erhvervsmæssig betydning er der tradition for offentlige selskaber og et offentligt engagement, mest karakteriseret ved anlæg og drift af forskellige former for infrastruktur-anlæg såsom tele, transport og miljø, men også herudover på andre erhvervsområder.

På nogle områder opereres der i fuld konkurrence med private og på andre med kun delvis eller uden nævneværdig konkurrence med private selskaber.

Den kommunale og amtskommunale sektor er som bekendt relativt stor i Danmark og har også nogle erhvervsorienterede muligheder,

som det blev nævnt af forespørgeren, der bør udvikles og nyttiggøres af hensyn til erhvervsudviklingen og beskæftigelsen.

Regeringen ønsker altså, at den viden og knowhow, der findes i den offentlige sektor og i de offentlige koncessionerede selskaber såvel i statsligt som i kommunalt regi, nyttiggøres af hensyn til erhvervsfremme, teknologiudvikling, eksportmuligheder og bistand til de central- og østeuropæiske lande og hermed i virkeligheden til syvende og sidst nyttiggøres med henblik på at fremme beskæftigelsen.

Det skal ske på et forsvarligt økonomisk grundlag med respekt af gældende lovgivning, og uden at eventuelt konkurrerende private selskaber udsættes for unfair konkurrence, og selvfølgelig gerne i samarbejde med de private virksomheder.

For at sikre disse hensyn findes der faktisk i den gældende lovgivning m.v. en række begrænsninger, kontrolmuligheder og klageinstanser. De kan udnyttes af borgere og private virksomheder, hvis man mener, at de offentlige selskaber misbruger deres position eller stilling eller i øvrigt handler mod loven.

Blandt begrænsningerne og kontrolmulighederne vil jeg først nævne EF-Traktaten. Traktaten har således den generelle bestemmelse om ikkediskrimination i artikel 6 samt mere specifikt bestemmelser om konkurrence og statsstøtte også omfattende offentlige og koncessionerede selskaber i artiklerne 85-94. Her har Europa-Kommissionen nogle klare kompetencer over for landene og de offentlige selskaber.

Regeringen er også helt opmærksom på konkurrencelovgivningen og dens betydning for virksomhederne for at fremme konkurrencen og styrke effektiviteten i produktionen og også omsætningen af varer og tjenesteydelser.

Med den stadig stigende internationalisering især i relation til Den Europæiske Union er det vigtigt, at den danske konkurrencelovgivning er trimmet til dette samarbejde.

Derfor har industriministeren i sommeren 1993 besluttet at nedsætte et bredt sammensat udvalg, der skal vurdere den danske konkurrencelovgivning m.m. og også fremkomme med forslag til et lovudkast. Udvalget forventer at kunne afslutte sit arbejde i løbet af efteråret 1994.

[Energiministeren]

Aspekter af arbejdet vil bl.a. være at se på erhvervsvirksomhed udøvet af det offentlige og dets selskaber samt virksomhed udøvet på baggrund af særlig lovhjemmel eller med særlige beføjelser for det offentlige. Det vil altså bl.a. sige vedrørende de såkaldte koncessionerede selskaber og lignende.

For kommunernes vedkommende gælder endvidere de ulovbestemte retsregler om kommunernes opgavevaretagelse, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler. De har dog kun betydning, hvis et område ikke er lovreguleret. Kommunalfuldmagtsreglerne kan begrænse kommunernes mulighed for enten selv at varetage erhvervsmæssige opgaver eller deltage i selskaber, der varetager sådanne opgaver.

Inden for energiområdet kan kommunerne indgå som andelshavere i de forbrugerejede værker, ligesom der er lang kommunal tradition for, at kommunerne kan eje aktier i forsyningsselskaber organiseret som aktieselskaber, samt at kommunerne selvstændigt kan forestå kollektive forsyningsopgaver.

Dette kommunale engagement har også baggrund i kommunalfuldmagtsreglerne, der giver kommunerne adgang til at forsyne borgerne med visse elementære forbrugsgoder som vand, varme, gas og elektricitet. Medmindre Folketinget har vedtaget lovgivning om kommunale forsyningsvirksomheders prisfastsættelser, er det hvile i sig selv-princippet, der gælder på disse områder.

Selskabernes, herunder de kommunale selskabers og forsynings, opgave med energiforsyning er i stigende grad blevet lovreguleret efter elforsynings- og varmforsyningsloven.

Både elforsyningsloven fra 1976 og varmforsyningsloven fra 1979 har f.eks. bestemmelser om åbenhed og indgrebsmuligheder i relation til selskabernes pris- og leveringsbetingelser.

Prisbestemmelserne m.v. administreres af de af energiministeren nedsatte og uafhængige energiprisudvalg, henholdsvis Elprisudvalget og Gas- og Varmepriudvalget.

Disse udvalgs afgørelser kan så påklages videre til det af industriministeren efter konkurrence- og prisloven nedsatte uafhængige Konkurrenceankenævnet, hvis afgørelser igen kan indbringes for landsretten.

Baggrunden for denne regulering er netop, at selskaberne ikke skal kunne misbruge deres

særstilling og også undertiden dominerende position.

Der er således, som det formentlig er fremgået af det, jeg har sagt hidtil, alt i alt en meget omfattende lovgivning og i øvrigt også mange reguleringer af de offentlige og koncessionerede selskabers virksomhed.

Regeringen mener på den baggrund, at der ikke er behov for vedtagelse af ny kontrollovgivning over for disse selskaber.

På enkelte områder er der vedtaget speciallovgivning, der udvider det offentlige og de offentlige og koncessionerede selskaber handlemuligheder. Jeg vil her nævne to nyere eksempler herpå.

Det første eksempel på en sådan speciallovgivning er de to vedtagne love fra foråret 1992, nemlig lov nr. 383 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter, og lov nr. 384 af samme dato om kommunernes og amtskommunernes samarbejde med aktieselskaber m.v., hvilken lovgivning notificeredes over for og hermed godkendtes af Kommissionen, som jo altså nu hedder Europa-Kommissionen.

Dernæst vil jeg nævne en helt aktuel lov fra mit eget område. I forsommeren 1993 vedtog Folketinget en ændring af elforsyningsloven, nemlig lov nr. 445 af 30. juni 1993, hvorved elselskaberne fik øgede muligheder for at påtage sig visse såkaldt sideordnede aktiviteter, der har et energibesparelses- og miljømæssigt sigte.

Med den ændring af elforsyningsloven skete der præciseringer af samt blev opstillet vilkår og procedurer for elselskabernes såkaldt sideordnede aktiviteter, herunder om kommunernes adgang til at deltage i elselskaber, der har sideordnede aktiviteter. Samtidig ændredes Elprisudvalgets sammensætning med bl.a. en yderligere forbrugerrepræsentant, ligesom udvalgets sekretariat styrkedes.

Lovændringen skaber altså øget klarhed, ligesom det flere steder i loven udtrykkeligt nævnes, at elforbrugerne ikke må påføres en urimelig risiko, og at andre virksomheder ikke må påføres en urimelig konkurrence. Elprisudvalget vil efter loven få en central rolle med at påse og godkende elselskabernes sideordnede aktiviteter.

Som det vil være Folketinget bekendt, er lovændringen ikke trådt i kraft endnu på

[Energiministeren]

grund af Europa-Kommissionens spørgsmål til regeringen herom. Regeringen har svaret Kommissionen, og vi håber på en snarlig tilkendegivelse fra Kommissionen.

Om den konkrete og meget aktuelle sag om SEAS-tomaterne, som jo altså også indgik i den mundtlige begrundelse for forespørgslen, vil jeg sige, som jeg har sagt før, at jeg naturligvis finder sagen dybt beklagelig. Elprisudvalget fastslog i sin afgørelse af sagen den 28. september 1993, at selskabet har disponeret i strid med elforsyningsloven, og at selskabet som udgangspunkt ikke kan indregne de omtalte 230 mio. kr. i elprisen over for selskabets forbrugere. Udvalget accepterede dog på en række specificerede vilkår, at selskabet kan indregne tabet i elprisen på grund af den særlige situation, som selskabet og dets forbrugere står i.

Denne afgørelse blev siden indbragt for Konkurrenceankenævnet, der den 8. december 1993 afsagde sin kendelse, hvorefter SEAS ikke gives adgang til at indregne det, og jeg citerer fra kendelsen: »indtil nu opgjorte underskud ved sideordnede aktiviteter på ca. 230 mio. kr. i elpriserne, idet en sådan tilladelse efter det anførte klart ville være ulovlig efter den gældende elforsyningslov.«

Ankenævnets afgørelse kan efter konkurrenceoven indbringes for landsretten inden for 8 uger fra afgørelsen, dvs. senest den 2. februar 1994. Om det vil ske, kan jeg naturligvis ikke med sikkerhed udtale mig om her i dag, bortset fra at jeg kan oplyse, at Elprisudvalget ikke selv agter at udnytte sin adgang til at få sagen forelagt de almindelige domstole til afgørelse.

Vi følger naturligvis sagen ganske nøje i Energiministeriet, og sagen viser bl.a. netop, at der i lovgivningen er kontrolmekanismer, der skal sikre forbrugernes og det private erhvervs-livs, i denne sammenhæng altså gartnerens, interesser.

Jeg håber på en snarlig afklaring af sagen af hensyn til SEAS' forbrugere og SEAS selv, men også af hensyn til hele den øvrige elsektor, både dens forbrugere og selskaber.

Sammenfattende skal jeg derfor tilkendegive, at regeringen naturligvis hverken ønsker, at de offentlige forsyningsselskaber foretager konkurrenceforvridning eller påfører kunderne tab. Som nævnt er der i den gældende almindelige lovgivning m.v. allerede en række be-

grænsninger og kontrolmekanismer, der har til formål at sikre overholdelsen af disse hensyn.

Regeringen mener sammenfattende således ikke, at der er behov for nye initiativer som opfølgning af dagens forespørgsel.

Kim Behnke (FP):

Tak til ministeren. Vi har noteret os, at ministeren udtalte sig på vegne af hele regeringen.

Når der har været grund til at inddrage tre ministre i denne sag, skyldes det, at det ikke kun er på energiministerens område, at Folketingets flertal inden for det sidste års tid har vedtaget ændringer i lovgivningen, som gør, at det offentlige i form af direkte deltagelse eller gennem koncessionerede selskaber skal ud at deltage på det private marked.

Også indenrigsministeren har fået vedtaget love i Folketinget, der gør det muligt for kommunerne at få et stigende engagement, og derfor vurderede vi, at det var nyttigt at tage en samlet diskussion om disse problemer.

Det er klart, at når Folketinget har vedtaget en lovgivning, må den respekteres, indtil et nyt flertal har omstødt loven. Men det er jo ikke ensbetydende med, at man fra oppositionen til en sådan lovgivning blot stiltiende skal se på, at det går galt. Vi er fortsat blandt forespørgerne kraftigt uenige. Vi mener fortsat, at det er uklogt med et øget offentligt engagement i de forskellige områder. Det kan formuleres i en enkelt sætning, nemlig: Hvad er det, der gør, at offentlige embedsmænd eller politikere skulle være dygtigere til at drive erhvervsvirksomhed end private erhvervsledere? Det spørgsmål er aldrig blevet besvaret, i stedet bliver der brugt vendinger som »med den nuværende arbejdsløshed« og »vi har alle et ansvar« osv. Det er også rigtigt; spørgsmålet er bare, hvordan det så skal håndteres.

For at give et aldeles dugfrisk eksempel på, hvad det er for processer, der er ved at blive sat i gang i landets kommuner, vil jeg tillade mig at henvise lidt til min egen kommune, Århus Kommune, hvor borgmesteren så sent som i sidste uge blev rost i dagspressen; dagbladet Børsen brugte oven i købet en leder til at rose hr. Thorkild Simonsen for det erhvervsfremmeinitiativ, som Århus Kommune nu har sat i gang. Der skal simpelt hen etableres et erhvervsfremmeselskab – et selskab, der skal have en stamkapital på op mod 100 mio. kr. For-

[Kim Behnke]

målet, fremgår det af de dokumenter, som erhvervsafdelingen på rådhuset i Århus arbejder med, er at sikre, at virksomheder i Århus kan overleve i stedet for at gå konkurs, sikre, at der kommer flere virksomheder til Århus Kommune, og sikre, at der i det hele taget sker en vækst i erhvervslivet i Århus Kommune.

Bevares – vil man sige – i en arbejdsløshedssituation er det da et prisværdigt initiativ fra Århus Kommune. Problemet er bare, at andre kommuner meget vel kan blive foranlediget til at føle, at de nu også er nødt til at komme med tilsvarende initiativer. Og så begynder det at blive farligt, for så bliver det kommunekasserne, der skal til at konkurrere om, hvem der kan tilbyde de største tilskud, de største indskud af egenkapital osv. i virksomhederne med deraf følgende risiko for landets skatteydere, for det er jo dem, der hæfter for de mange penge, der bliver indskudt.

Vi er dybt bekymret over, at man nu får den proces sat i gang, og den proces er sat i gang af Folketingets flertal dels i form af vedtagelsen af loven om kommunalt engagement, dels i form senest af regeringens erhvervsredegørelse, hvor man ligefrem opfordrer til, at den slags aktiviteter skal sættes i værk.

Hvorfor er vi så bekymrede for, at dette sker? Det er jo selvfølgelig, fordi det kan gå galt: Disse kommunale embedsmænd og politikere, hvad enten de sidder i Århus Kommune eller andre steder, er jo ikke et af Vorherre særligt udvalgt folk, som er i stand til at vide mere om erhvervslivets udvikling end andre. De vil også kunne begå fejl, men hvis det er smedemester Jørgensen, der begår fejl og træffer fejl-dispositioner i sin virksomhed, er det ham selv og virksomheden, det går ud over. Hvis derimod erhvervsafdelingen i Århus Kommune begår fejl, er det mig og resten af skatteyderne i Århus Kommune, der kommer til at betale for den fejl.

Ministeren sagde, at det altid skal ske på et forsvarligt økonomisk grundlag, og det er jo et godt udgangspunkt at have for denne diskussion. Problemet for ministeren og for tilhængerne af den gældende lovgivning er imidlertid, at vi har et alt for veldokumenteret eksempel på, hvad der sker, når det går galt, og det er selvfølgelig spørgsmålet om SEAS-sagen.

Da Folketinget behandlede lovforslag nr. 238 i sidste folketingsamling, blev det bl.a. af

undertegnede fremført, at der jo var 20-25 mio. kr. på højkant dernede, og det blev afvist med en bemærkning om, at det var gartnerne, der havde lavet nogle worst case-beregninger, og så galt ville det slet ikke gå.

Hvad viste sig så, da man begyndte at rode i skufferne hos SEAS? Det viste sig, at det var tifoldigt det beløb, der var gået galt. Ja, siger ministeren så, men vi har et udmærket ankesystem, hvor sagerne bliver behandlet i de respektive administrative organer, og det er alt sammen glimrende, men det, som ingen af de respektive administrative organer kan løse, er problemet omkring tabet. Hvem skal dække de 230 mio. kr.? Indtil videre har vi fået at vide, at det ikke kan indregnes i elprisen; så langt, så godt. Hvem skal så? Er det skatteyderne i området, der skal betale det? Eller er det hele landets skatteydere? Den 14. januar kunne vi f.eks. i Jyllands-Posten læse, at SEAS nu henvender sig for at få en statsgaranti.

Hvis det skal være resultatet, når disse sideordnede aktiviteter går galt, at man stiller med hatten og beder kommuner, amtskommuner eller staten om at indløse regningen for de fejl, man har begået, så ender det galt, for det har den afsmittende virkning, at man ikke er nær så opmærksom på de beslutninger, man træffer, når man ved, at der eventuelt kan komme offentlige penge ind og redde én på målstrengen.

Noget andet er så, at selve den afgørelse, der er truffet vedrørende SEAS, ikke respekteres lokalt. Jeg står her med et brev fra SEAS, som er udsendt til forbrugerne i området, og der står:

»Som De ved fra dagspressen, har SEAS lidt økonomisk tab de senere år. Det har anstrengt vores økonomi, og vi har måttet optage yderligere lån i banken. Vores kunders ekstraordinære indbetaling skal nedbringe disse lån, hvilket vil medføre rentebesparelser.«

Man er allerede begyndt at sende regningerne ud til forbrugerne. På trods af at der foreligger en administrativ afgørelse om, at man altså ikke må gøre det, har man den frækhed alligevel at udsende girokort, hvor man så gør en lille, lakonisk bemærkning om, at man jo ved fra pressen, at de har lidt tab. Jamen fra pressen ved forbrugerne også, at man må ikke indregne tabet over for dem; men det gør man alligevel.

[Kim Behnke]

Desuden er der spørgsmålet om konkurrenceforvridning. Der er måske nogle af de tidligere gartnere i området, der vil få tårer i øjenkrogen over den tale, som ministeren holdt, for hvad kan de bruge den til? De har mistet deres erhvervsvirksomhed, de har mistet opsparet kapital osv. De kan ikke bruge den tale til noget som helst. Det, der nu må være Folketingets flertals opgave, er at forhindre, at andre erhvervsdrivende kommer ud i tilsvarende problemer. Da lovforslag nr. L 238 blev behandlet, blev der stillet et ændringsforslag fra partierne Venstre og De Konservative gående ud på, at man i det mindste skulle isolere disse aktiviteter i selvstændige juridiske selskaber. Havde man gjort det i SEAS, så havde man haft et anpartsselskab, eller hvad ved jeg, som man kunne have ladet gå konkurs, og så var det ikke kommet til at berøre hverken skatteydere eller forbrugere. Men ikke engang det ændringsforslag kunne opnå flertal i Folketinget.

Derfor kan vi lige så godt sige det, som det er, nemlig at nu må vi have stoppet den slags aktiviteter, før der kommer flere SEAS-sager. Vi må have stoppet aktiviteterne, før der rundt omkring i landets kommuner bliver søsat 100 mio. kr.s erhvervsinvesteringsprojekter i den ene kommune efter den anden.

Og derfor håber vi, at udgangen på denne debat kan blive, at Folketinget vedtager, at vi må have stoppet de aktiviteter, både fordi de har konkurrenceforvridende elementer, og fordi der er en betydelig risiko for, at skatteydere eller tvangstilsluttede forbrugere kommer til at dække tab for beslutninger truffet et eller andet sted i en eller anden bestyrelse måske endda oven i købet for flere år siden. Det er vores forhåbning til denne debat, og vi glæder os til at høre, hvad partierne har at sige i den anledning.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Nu er det jo let at argumentere imod en påstand, som man selv opstiller, og som ikke er i overensstemmelse med virkeligheden. Hr. Kim Behnke advarede imod, at kommunerne begyndte at yde tilskud til private virksomheder. Er hr. Kim Behnke ikke klar over, at det gør kommunerne ikke, for det må de ganske enkelt ikke?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det forslag, der foreligger fra erhvervsafdelingen i Århus Kommune, dateret den 1. december 1993, hedder »Forslag til dannelse af et erhvervsfremmeselskab i Århus«. Kommunen går ind og er aktiv deltager i dette erhvervsfremmeselskab, der som sagt skal have en stamkapital på 100 mio. kroner. Dette erhvervsfremmeselskab skal bl.a. kunne indskyde egenkapital i virksomheder imod, at der bliver placeret embedsmænd eller politikere i ledelsen af virksomhederne. Det er, hvad forslaget går ud på. Det kan da godt være, at det rent selskabsjuridisk bliver via et ekstra hop i kabal, men ikke desto mindre bliver det skatteyderne, som kommer til at hæfte for de penge, der er indskudt i erhvervsfremmeselskabet fra kommunens side.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Der er stadig væk tale om en fordrejning; der er meget stor forskel på tilskud og kapitalindskud.

Poul Nielson (S):

Denne forespørgsel drejer sig ikke om nogen ny problemstilling; det må også på forhånd betragtes som tvivlsomt, om den skulle kunne resultere i nye svar.

Forespørgerne går tilsyneladende ud fra, at offentlige og koncessionerede selskaber er sammenfaldende størrelser. Det er det ikke nødvendigvis. Der er mange eksempler på private selskaber, som gennem en koncession opnår en særstilling. Spektret er meget bredt lige fra f.eks. taxabevillinger, buskørsel og apoteker til A.P. Møllers koncession fra 1962.

Koncessioner bruges typisk i sammenhænge, hvor en aktivitet af forskellige grunde forudsætter en eller anden grad af regulering. Historisk set har det ofte været behovet for at sikre grundlaget for særlig store og langsigtede investeringer, der har begrundet anvendelsen af den styring og moderering i forhold til markedet som sådant, der ligger i koncessionsudstedelsen. Man kan sige, at der er tale om en slags kontrakt mellem samfundet og den pågældende virksomhed, som altså principielt kan være både privat og offentligt ejet.

[Poul Nielson]

På en række områder er der af tekniske grunde naturlige monopoler. Det kan være forsyningsområder som vand, fjernvarme, el eller gas, der forudsætter sammenhængende forsyningsnet. I disse tilfælde er koncessioner en metode til at styre forholdet mellem monopol og forbrugerne på en samfundsmæssigt acceptabel måde; både elforsyningsloven og varmemforsyningsloven indeholder udførlige regler om dette.

Der kan være grund til at minde om, at de to prisudvalg i energisektoren gennem årene på det givne lovgrundlag på fortræffelig vis har afgjort massevis af sager til samfundets tilfredshed.

Lad mig benytte debatten i dag som anledning til at sige, at den særlige priskontrol for energisektoren med basis i sektorens lovgivning bør fortsætte også ved en eventuel kommende generel ændring af konkurrencelovgivningen. Dog vil en sammenlægning af de to udvalg til ét energiprisudvalg dækkende både el, varme og gas kunne overvejes.

Med vedtagelsen i juni sidste år af ændringen i elforsyningsloven skabte Folketinget klare regler for elselskabernes udvidede aktiviteter. Det er rimeligt at karakterisere denne ændring som en opstramning, idet der nu kræves en forudgående anmeldelse til elprisudvalget af elselskabernes sideordnede aktiviteter, som også kan kræves udskilt i særlige selskaber af elprisudvalget.

Det må på det stærkeste beklages, at kommissionen endnu ikke har afsluttet sine overvejelser om denne lovgivning. Danske elselskaber påtvinges at arbejde under mere restriktive vilkår end deres konkurrenter i andre EU-lande, hvis loven fra juni 1993 ikke snart sættes i kraft. Det er naturligvis både uholdbart og uacceptabelt.

Man kunne af denne grund fristes til at sige til partierne bag forespørgslen, at det egentlig havde været mere passende at rette forespørgslen til Kommissionen end til regeringen.

Der har i denne sag fra visse erhvervskredse været fremført en snæversynet kritik, der viser, at ånden i lovgivningen fra 1858 om afskaffelse af lavsvæsenet endnu ikke er slået helt igennem. Der er grund til at minde om, at Folketinget faktisk kræver af elselskaberne, at de over en bred front skal satse på aktiviteter rettet mod elbesparelser; de skal altså ikke bare lave

strøm. Dette er netop blevet slået fast endnu en gang med vedtagelsen i dag af lovforslaget om integreret ressourceplanlægning.

Ser man på det mere generelle spørgsmål om statsligt eller kommunalt ejede selskabers konkurrencemæssige stilling i forhold til privatejede selskabers, må det naturlige svar være, at der ikke er grund til at have specielle regler eller særlige restriktioner for de selskaber, vi ejer i fællesskab.

Det er altså ikke ejerskabet som sådan, der gør eller bør gøre en forskel. Det kan derimod være virksomhedens særlige karakter – herunder også rettigheder og pligter i henhold til koncessioner – som kan bidrage til et billede af, at offentligt ejede virksomheder er anderledes end private. Der kan også være tale om, at det offentlige ejer og driver en virksomhed med det formål at sikre sig, at der er en reel konkurrence på et bestemt område og på denne måde sikre borgerne billigere ydelser. Det er efter alt at dømme lige netop en sådan betragtning, der ligger bag Sønderjyllands Amtskommunes ejerskab af en asfaltfabrik.

Den vigtigste garanti imod, at offentligt ejede virksomheder kan anlages for konkurrenceforvriddning, er, at de drives forretningsmæssigt, tilpasser sig markedets vilkår og er mindst lige så barske som alle andre med hensyn til rationalisering og konkurrencedygtighed. Hvor det offentlige beslutter sig for, at bestemte opgaver skal løses gennem dannelsen af virksomheder, skal disse derfor med brask og bram søsættes på almindelige kommercielle vilkår og grundlag og have almindelig kommerciel handlefrihed, herunder også frihed til vækst. Det er vigtigere at bekymre sig om, hvorvidt vore virksomheder går godt, end at bekymre sig om, hvorvidt de er offentligt eller privat ejede.

I et lille land som Danmark med en meget lidt udviklet tradition for et direkte samarbejde mellem det offentlige og erhvervslivet er der ikke brug for berøringsangst, men for nytænkning; men typisk er det jo mere almindelige rygmarvsprægede ideologiske holdninger, der får lov at slå igennem. Min efterfølger som energiminister, hr. Enggaard, sagde i efteråret 1982, at vi ikke skulle have noget statsligt olieraffineri i Danmark; få år efter havde vi hele to, nemlig Statoil i Kalundborg og Q8 på Stigs-næs.

[Poul Nielson]

Det er i det hele taget ofte lidt kunstigt, som tingene anskues. Chemiras overtagelse af Superfos' gødningsfabrik i Fredericia for nogle år siden er jo ikke blevet oplevet som en finsk nationalisering; og i Søllerød kalder man endda Krügers overtagelse af driften af kommunens rensningsanlæg for en privatisering, selv om Krüger er ejet af en fransk statsejet koncern.

Lad mig til afslutning slå fast, at der efter Socialdemokratiets opfattelse er tilstrækkelige kontrolmekanismer i den eksisterende lovgivning til at sikre, at der ikke finder nogen urimeelig konkurrenceforvridning sted mellem offentlige eller koncessionerede selskaber og erhvervslivet i øvrigt. Dette gælder specielt for elsektorens vedkommende efter vedtagelsen i Folketinget af lov nr. 445 af 30. juni 1993. Vi er derfor enige med energiministeren i, at der ikke er behov for nye initiativer som opfølgning af denne forespørgsel.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Poul Nielson mente, at forespørgslen skulle have været rettet til EU-Kommissionen, for hvis bare den havde fået godkendt loven om elselskabernes udvidede aktiviteter – altså det, vi i Folketinget kaldte L 238 – så havde tingene været på plads. Set i forhold til problemerne i SEAS vil jeg gerne høre hr. Poul Nielsens vurdering af § 2 i denne lov, hvor der i stk. 2 står:

»Elprisudvalget kan godkende, at et overskud eller underskud, som realiseres på baggrund af en investering, der er omfattet af § 9 d som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, men som er foretaget før lovens ikrafttræden . . .«.

Spørgsmålet er ganske enkelt: Er det hr. Poul Nielsens vurdering, at hvis dette lovforslag var blevet godkendt af EU-Kommissionen og altså indført i dansk lovgivning, så ville SEAS kunne have indregnet de 230 mio. kr. – eller det tab, der nu er efter frasalget af drivhusene – i elpriserne i SEAS-området?

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Ja, det kan vel ikke undre hr. Poul Nielson, at jeg betegner ham som ordfører for det toneangivende regeringsparti. Jeg vil gerne have en kommentar fra de andre regeringspartier til,

om man er enig i det, hr. Poul Nielson sagde her fra talerstolen: at det er ligegyldigt, om virksomheder er private eller offentlige, bare de går godt.

Hr. Poul Nielson sagde, at der ikke er brug for kontrolforanstaltninger. Jeg vil gerne sætte spørgsmålstegn ved, om ikke der i forbindelse med kommuners og amters drift af virksomheder er brug for en klarere ansvarsplacering. Jeg vil gerne sætte spørgsmålstegn ved, om den kommunale styrelseslov, som bygger på princippet om, at kommunerne skal tage sig af de områder, som borgerne har krav og ønsker om i forbindelse med forsyningsselskaber og i forbindelse med andre ydelser fra det offentlige.

Den kommunale styrelseslov er efter min opfattelse ikke bygget op med henblik på, at man skal tage sig af aktiviteter i erhvervsmæssig sammenhæng, som ligger ud over – og langt ud over – det, som den enkelte borger har glæde af i sin hverdag. Derfor har vi jo set eksempler på, at der i forbindelse med kommunale og amtskommunale initiativer er tabt utrolig store beløb fra forskellig side. Jeg skal ikke remse dem op alle sammen, for alle her kender dem, men jeg kan nævne et par stykker, f.eks. Københavns Amts placering af midler i Hafnia, og man kan nævne Bibliotekscentralen og andet. Der er reelt ingen hjemmel i den kommunale styrelseslov til at placere ansvaret for aktiviteter af denne her karakter, og det vil jeg også gerne have indenrigsministerens kommentarer til.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg vil også sige til hr. Poul Nielson, der i sit indlæg kom med en bemærkning om, at dette bliver en ideologisk debat, og at man tit hænger fast i gamle ideologier, at selv om det, hr. Poul Nielson sagde her fra talerstolen, lød meget fornuftigt, skinnede netop den socialdemokratiske ideologi gang på gang meget kraftigt igennem.

Et af de udtryk, som hr. Poul Nielson anvendte, var, at man var nødt til at oprette offentlige selskaber for at kunne få reel konkurrence. Hvis ikke det er socialdemokratisk ideologi, så det kan blive til noget, så ved jeg ikke, hvad det er.

Vi mener, at det er det stik modsatte, der er brug for. Vi har meget lidt brug for, at eksiste-

[Peter Hansen-Nord]

rende private erhvervsvirksomheder skal udsættes – om jeg så må sige – for uanede økonomiske midler til at konkurrere med de initiativer, som private udmærket kan løse – og for det meste løser bedst.

Hr. Poul Nielson var også inde på Krügers ejerskab, som er blevet overtaget af et fransk statselskab. Det er rigtigt, det er sket i mellemtiden; om det var sket på det tidspunkt, ved jeg ikke. Jeg mener ikke, at fransk politik er særlig interessant i denne forbindelse. Fransk-mændene har prøvet det hele, lige fra at nationalisere banker til at privatisere dem igen lige så hurtigt. Vi har set noget lignende i de nordiske lande vedrørende bankernes og statens aktiviteter med at hjælpe forskellige banker på plads. Det skaber usikkerhed, og det er på mellem-lang og lang sigt af det onde.

(Kort bemærkning).

Poul Nielson (S):

Til hr. Peter Hansen-Nord vil jeg sige, at netop eksemplet fra Sønderjyllands Amtskommune med asfaltfabrikken er en illustration af, at man, når man driver det fornuftigt og på regulær vis, som der her er tale om, har en faktor, som skærper konkurrencen, og som bidrager til, at Sønderjyllands Amt får lavet sit vejarbejde på en måde, så det hvert år er helt sikker på ikke at blive – om jeg så må sige – taget en bestemt legemsdel på på den måde, det måske foregår på i branchen andre steder. Det har jeg fuld respekt for og også for den måde, virksomheden drives på.

Så til hr. Kim Behnke: Svaret på hr. Kim Behnkes spørgsmål er det samme, som vi gav ved andenbehandlingen af lovforslag nr. L 238, nemlig at det med den lov vil være op til elprisudvalget at tage stilling til, om en aktivitet vil kunne falde ind under de regler, som muliggør, at man kan indregne den virkning i elprisen. Hvis udvalget siger, at det kan den – og det er ikke vores opgave at tage stilling til det, det vil være elprisudvalget opgave – så kan man også indregne underskud, der senere måtte vise sig, men som har baggrund i aktiviteter, der fandt sted før lovens ikrafttræden. Men Folketinget og ministeren skal altså ikke ind i sagen, det vil være elprisudvalget, der tager stilling, og det har mulighed for at sige ja eller nej. Det er ikke noget, vi har haft fingrene i, da vi lavede den lov, og derfor kan hr. Kim

Behnke ikke få noget klarere svar her på det spørgsmål.

Aagaard (KF):

Venstre, Fremskridtspartiet og Det Konservative Folkeparti rejser denne debat, fordi flere af de lovændringer for offentlige og koncessionerede selskaber, der er gennemført de seneste år, har medført, at selskabernes aktivitetsområder er blevet udvidet væsentligt, uden at der samtidig er skabt tilstrækkelig sikkerhed for, at det ikke medfører skattefinansieret konkurrenceforvridning eller risiko for tab, som skatteyderne eller den pågældende virksomheds kunder bliver tvunget til at betale. Sagt med andre ord: Vi ønsker ikke, at hverken skatteydere eller forbrugere skal betale nogen ekstraregninger på grund af tabsgivende aktiviteter.

Borgerne har valgt medlemmerne af landets nye amtsråd til at lede en kommune eller et amt; de er ikke valgt til at drive erhvervs politik. Kommunalfuldmagten er fortsat gældende, og det tror jeg mange skatteborgere skal være godt tilfredse med, idet den fortsat er værn imod sammenblandingen af privat økonomi og kommercielle aktiviteter.

Med intentionerne i erhvervsredegørelsen fra regeringen om, at det offentlige i langt større udstrækning skal gå ind i det, der ellers er de privates område, er det livsvigtigt for private virksomheder og deres mange ansatte, at der fortsat er klare grænser mellem offentlig og privat virksomhed, klare grænser, der sikrer, at markedsrisici tages af private, for dem er de nu engang bedst til at vurdere.

Klare grænser bør vi have for den skatteyderfinansierede konkurrence. Konkurrence er en godt ting, ja, vel selve det dynamiske samfunds grundsten, men det skal være en konkurrence, der har sin rod i faglig dygtighed og indsats, ikke i særlige fordele. Konkurrence, der etableres på baggrund af ikkemarkedsmæssige fordele, er stivhedsskabende, kriseforstærkende og velfærdsforringende.

Det er baggrunden for, at vi i Det Konservative Folkeparti klart har sagt fra over for amters og kommuners muligheder for at drive erhvervs virksomhed eller give støtte til enkelte virksomheder. Det er som før nævnt ikke kommunale opgaver, og det vil altid indebære en betydelig økonomisk risiko.

[Aagaard]

Ikke mindst på den baggrund er det vigtigt, at vi drager lære af de dårlige eksempler, som de seneste år har leveret i alt for stort tal. Jeg har allerede nævnt SEAS, og jeg kunne nævne Naturgas Syd, Bibliotekscentralen, Maskinfabrikken Sønderjylland; og for direkte skatteyderbetalte penge har en enkelt kommune tabt 25 mio. kr. eller over 1.300 kr. pr. indbygger på et enkelt projekt, nemlig et vandbehandlings- og kursuscenter. Derfor må lovgivningen efter vor opfattelse strammes op. Vi skal ikke hænge nogen ud, men lære af vore fejltagelser.

I Det Konservative Folkeparti vil vi på ingen måde forhindre, at det offentlige og dermed skatteyderne kan tjene penge på de mange gode ideer og den knowhow, der findes i offentlige selskaber, men det er risikobetonede aktiviteter, der nøje må vurderes. Er en idé så salgbar, at f.eks. udenlandske købere henvender sig for at købe, ja, så skal man selvfølgelig sælge; men der findes ikke mange private virksomheder, hvor man kan springe direkte fra udvikling til salg og eksport, uden at der finder en produktion sted, og med en sådan opstår problemerne. Det kan se nok så lovende ud, men der er en risiko, som man skal forholde sig til. Her skal der efter vor opfattelse professionelle til, og finder man dem, ja, så kan den offentlige idéindehaver få royalties. Derfor er privatisering af opgaverne sagen.

Ligestillingen af de 10 mio. kr., som kommunerne må yde som lån til forskerparker, med de midler, som må indskydes i selskaber, forrykker balancen yderligere fra kommunale og amtskommunale serviceopgaver over mod engagement i egentlig produktion forklædt som erhvervsudvikling. Det gør det ekstra nødvendigt, at reglerne bliver klare og lette at administrere.

Jeg siger ikke, at vi ser alle effekterne med det samme, men man skal huske, at der er lovgivet på baggrund af, hvordan situationen er nu med tillæg af de gode hensigter, man gerne vil fremme. Vi skal dog huske det, man kan kalde lovens dynamiske effekt: Hvilken fristelse vil dette ikke kunne være for svagere sjæle eller folk, der er modtagelige for pres i den kommunale verden? Vi kan risikere at se et pres for at indskyde kapital i urentable virksomheder eller konkurrerende indskud imellem kommunerne.

Den revisionsbestemmelse, der er sat ind i loven om kommunernes og amtskommunernes samarbejde med aktieselskaber i folketingsåret 1994-95, ser vi frem til, men problemet består nu.

Konkurrenceforvridning er et andet aspekt, der skal have en fremtrædende plads i analyse og vurdering af projekter, hvor offentlige penge er involveret. Ét er jo nemlig de penge, som skatteyderne eller de tvungne forbrugere kan tabe; noget andet er de tab, der påføres f.eks. andre erhvervsdrivende, der må lukke deres virksomhed.

Vi har med denne forespørgsel ønsket at sikre, at vi i Tinget får lejlighed til på baggrund af, hvad vi har oplevet, at drøfte disse vigtige spørgsmål, og vi håber, at de eksempler, der er kommet frem, vil være kilde til inspiration for en afgrænsning og opstramning af både lovtekst og administration.

Derfor skal jeg på vegne af Det Konservative Folkeparti, Venstre og Fremskridtspartiet fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at koncessionerede selskaber, statslig og kommunal deltagelse i produktionsaktiviteter kan medføre risiko for tab for skatteyderne, opfordres regeringen til i indeværende folketingssamling at fremsætte fornødne lovforslag, der sikrer,

- at al deltagelse fra koncessionerede selskaber, staten og kommunerne i sideordnede produktionsaktiviteter ikke kan finde sted, og
- at ny lovgivning underkastes en vurdering af eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 24).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår i de videre forhandlinger.

Peter Hansen-Nord (V):

Nærhedsprincippet er et yndet fælles politisk begreb, som vi dyrker intensivt, når der

[Peter Hansen-Nord]

forhandles i EU-regi. Princippet er et værn imod, at Europa-Kommissionen fremsætter forslag, som lige så godt eller bedre kan klares af medlemsstaterne selv, uden at det er i konflikt med allerede vedtagne direktiver eller virker konkurrenceforvridende.

Når man så kigger på teksten til dagens forespørgsel, ja, så kunne man ønske sig, at vi nationalt også dyrkede nærhedsprincippet med samme nidkærhed, når det gælder drift af statslige, amtslige, kommunale og koncessionerede selskaber, hvilke jeg i det følgende vil tillade mig for nemheds skyld at benævne SAKK-selskaber.

Ansvarlige SAKK-selskaber bør uopholdeligt spørge sig selv: Kan denne opgave ikke løses lige så godt, ja endda bedre, i privat regi? For Venstre vil svaret være et ja, for i modsat fald burde aktiviteten sandsynligvis ikke være ført ud i livet. En sådan screening eller konsekvensberegning af eventuel konkurrenceforvridning som følge af lovforslag og regeringsbeslutninger bør være obligatorisk – på linje med de krav om miljø- og erhvervsøkonomiske konsekvensvurderinger af lovforslag og regeringsbeslutninger, som gælder i dag.

For at undgå konkurrenceforvridning og tab over for i denne forbindelse forsvarsløse borgere er den bedste og nemmeste løsning derfor, at man afholder sig fra det, man aldrig har haft, fremdeles ikke har og aldrig får forstand på, nemlig at drive erhvervsvirksomhed. Utallige er de eksempler, hvor statslige, amtslige og kommunale selskaber etablerer virksomheder og ansætter folk – med den ene konsekvens, at tilsvarende sunde arbejdspladser i det private erhvervsliv forsvinder.

SAKK-selskaber er nemme at genkende i det producerende erhvervslivs billede, fordi de udmærker sig ved aldrig at gå konkurs. De har ikke retten til at gå konkurs. De har simpelt hen uanede ressourcer til deres rådighed ved hjælp af skatteborgernes og forbrugernes bidrag. Det er det hastigt voksende grå erhvervsmarked mellem SAKK-selskaber og private firmaer, der har forbundne kar i pengekasernerne, som ødelægger den gennemsigtighed i prisdannelsen, som reel markedsøkonomi er udtryk for, og som der er voksende international enighed om beskriver fremtiden.

Monopoler, statstilskud og SAKK-selskaber kan godt forberede sig på at lægge fremtiden bag sig. I EU-samarbejdets indre markedspolitik ser vi heldigvis også, at gennemsigtigheden i produktionsprisen uden offentlig støtte er en klar forudsætning for, at Europa kan klare sig i den internationale konkurrence, der automatisk følger i GATT-aftalens kølvand.

Hvis ikke vi forbereder os aktivt til dette konkurrencemæssige verdensbillede, får vi ikke del i det efterfølgende opsving. Vi kan få nogle små opsving, men i det lange, seje økonomiske opsving bliver Danmark koblet af.

Liberaliseringer med gennemsigtighed af disse produktioner skal sættes i stedet. Som eksempel kan jeg nævne liberaliseringsdirektivet for det indre energimarked vedrørende både produktion, transmission, distribution og oplagring m.v. af el, naturgas og olie. Hvorfor kæmper regeringen i dag imod disse tiltag i stedet for at tage udfordringen op og på de områder, hvor det er muligt, forberede sig på fremtiden, som jeg lige har omtalt.

Det var i øvrigt en begrundelse, som andre partier herinde var meget optaget af, da man i sin tid kørte sololøb med hensyn til CO₂-afgiften: Vi skulle være foran, vi skulle vise vejen og sikre fælles EU-beslutninger på disse områder.

Man har opnået den stik modsatte effekt: De andre medlemslande er blevet skræmt af det, vi foretog. Man har dermed opnået det stik modsatte af det, der var intentionen. Jeg kan måske lidt forsigtigt tilføje, at det er en situation, som denne regering ikke er uvant med.

Nu er denne beskrivelse af EU's konkurrencepolitik og verdenshandelens fremtidige vilkår jo ikke eksklusivt noget, kun Venstre har kendskab til. Det er tilgængelig viden for alle, som måtte have interesse heri. Derfor kan det unægtelig undre, hvis der ikke er bred politisk enighed om målsætningen i den danske konkurrencepolitik over for erhvervslivet, nemlig afvikling eller privatisering af SAKK-selskaber og deres aktiviteter.

Jeg er ikke særlig optaget af, hvor hurtigt det kan gøres; det vil der være meget forskel på. Jeg vil godt tage hr. Poul Nielsons indlæg med som forklaring på, at hastigheden kan vi diskutere; den må helt klart afhænge af en individuel vurdering af de forskellige SAKK-aktivite-

[Peter Hansen-Nord]

ter. Men målsætningen må der være enighed om som den bedste hjælp til selvhjælp for disse selskaber, således at de allerede nu kender det politiske grundlag for de beslutninger, som de fremover skal træffe.

Partierne bag dagens forespørgsel synes jeg har været yderst forsigtige og imødekommende over for de politiske muligheder eller mangel på samme, som denne regering repræsenterer, og vi har på fornuftig vis kun taget forholdsvis små skridt ad den kilometerlange vej, som ligger foran os, når vi foreslår, at SAKK-aktiviteter ikke må finde sted og skal afvikles, og at vi ønsker, at den erhvervsøkonomiske vurdering af lovforslag og beslutninger skal udvides også til at omfatte en obligatorisk konkurrencemæssig vurdering og konsekvensberegning. Dette forslag om motiveret dagsorden må alle kunne støtte helhjertet, hvis man ønsker at give et signal om, hvordan fremtiden vil se ud for disse aktiviteter.

Riishøj (SF):

Det er jo ikke første gang, Folketinget debatterer emner i tilknytning til offentlig produktion. Normalt har det drejet sig om kommuner og amtskommuner, måske nok i mindre grad koncessionerede selskaber, og vi skal da hilse det velkomment, at vi får debatten, og at de koncessionerede selskaber får en mere central rolle end hidtil. Årsagen er jo klart nok – som det også fremgik af tidligere ordførerskaber – at vi har haft sagen omkring SEAS, med de uheldige konsekvenser, det har haft.

Debatten har jo som sædvanlig sit udgangspunkt fra borgerlig side i, at privat er godt og offentligt er dårligt, og at kombinationer helst ikke må eksistere. Men i virkelighedens verden er det nok svært at undgå, for sådan opereres der rent faktisk også i de andre lande, som Danmark konkurrerer med. Men det er jo den ideologiske tilgang, som er udgangspunktet, og som vi fra SF's side ikke kan tilslutte os.

Man kan diskutere, hvordan de offentlige og de koncessionerede selskaber virker i Danmark. Tilbage står jo, at hvis alt skulle være privat, ville der være opgaver – ikke mindst i tyndbefolkede områder – som jeg har indtryk af at Venstre går meget op i – som ikke ville blive løst, i hvert fald ikke tilfredstillende. Når det gælder transport og offentlig service i

tyndbefolkede områder med et svagt befolkningsunderlag, er det jo svært at få det til at løbe rundt økonomisk.

Disse opgaver har det offentlige naturligvis som en hovedopgave at få løst i det danske samfund og ikke bare uddele godbitterne til private selskaber. Men også det er jo en kendt diskussion – ikke mindst i forbindelse med DSB og transportområdet i øvrigt – som vi har haft før.

Vi har i SF den opfattelse, at uanset vores positive holdning til, at man også kan have offentlig produktion i Danmark, skal det foregå med selvstændige regnskaber – undertiden, hvis det er risikobetingede aktiviteter, også i selvstændige selskaber. Der skal naturligvis kunne stilles de samme regnskabsmæssige krav til koncessionerede selskaber som til andre selskaber, og koncessionerede selskaber skal være omfattet af offentlighed i forvaltningen. Det har vi tit svært ved at komme igennem med. Så vidt jeg husker og er blevet informeret om – også i forhold til de borgerlige partier her i landet, i hvert fald når det gælder offentlighed i forvaltningen og lignende emner, men det har været vores tilgang – skal den aktivitet, der foregår i offentligt regi og i koncessionerede selskaber naturligvis foregå regnskabsmæssigt korrekt og, hvis det drejer sig om større aktiviteter, i selvstændige selskaber.

Det er heller ingen hemmelighed, at vi fra SF's side har været kritiske over for mange af de statslige og de kommunale selskabers aktiviteter. Når vi tager gassektoren, de regionale naturgasselskaber, så er det jo mildt sagt ikke i alle tilfælde gået godt; men de selskaber er jo også i høj grad blevet oprettet på Venstres initiativ. Da vi fik hele lovgivningen omkring opbygningen af ilandføringen af gassen i Danmark, var det jo et krav fra Venstre, at vi skulle have regionale naturgasselskaber – det var måske ikke den mest kloge opfindelse! Og vi har fra SF's side adskillige gange rettet kritik mod elselskabernes aktiviteter. Det har så ikke specifikt gået på det regnskabsmæssige, men mere på den politik, man har ført over for Folketinget, og de beslutninger, der er taget her. Heller ikke alt inden for DONG har vi støttet, hvor det simpelt hen drejede sig om bare at producere løs af knappe ressourcer; det har heller ikke været vores kop te.

[Rilshøj]

Så vi har bestemt den holdning, at man skal vurdere offentlige selskabers aktiviteter ud fra den samfundsmæssige effekt, og at der naturligvis skal aflægges ordentlige regnskaber for denne aktivitet over for borgerne, så borgerne får objektive oplysninger om, hvad det koster, hvis det koster noget. Naturligvis må målsætningen være, at det løber rundt; men der er aktiviteter, der i sagens natur er underskudsgivende, ikke mindst, som jeg nævnte før, på grund af hensynet til svage borgere, borgere, som lever i meget tyndbefolkede områder, hvor der skal være en ordentlig offentlig service.

Vi har også den opfattelse – jeg tror, ministeren gav udtryk for det samme – at når man vurderer disse aktiviteter, skal de naturligvis ses i en erhvervs- og beskæftigelsesmæssig sammenhæng: udvikling af knowhow og muligheder for eksport, sådan at man får et samspil mellem den offentlige og den private sektor, så også de arbejdspladser, der er i offentligt regi, udnyttes maksimalt til at få en produktiv erhvervsudvikling i Danmark, som har et bæredygtigt grundlag.

Der skal nok også i dag siges lidt om SEAS-sagen, som naturligvis er beklagelig. Det hviler nu nok stort set på hele Folketinget – i den forstand, at alle disse aktiviteter jo blev igangsat under den borgerlige regering. Det vil sige, at det er et kollektivt problem for os alle sammen, ikke at man igangsatte en produktion, som har som grundlag, at man udnytter spildvarmen fra et offentligt selskab – det er i sig selv en god ting – men det var beklageligt, at de forhandlinger, der i sin tid var med erhvervsgartnerne, ikke kunne lykkes.

Det, der så er beklageligt i det efterfølgende, er, at der øjensynlig ikke har været en ordentlig regnskabsføring og i hvert fald ikke en omkostningsstyring, der har gjort, at borgerne og de bevilgende myndigheder har haft indsigt i de regnskaber, som er forelagt, og så står vi i dag med det chok, at der er et underskud på 230 mio. kr., som ingen – hverken borgerne eller beslutningstagerne – har anet noget om.

Det er et kollektivt problem for alle, for som sagt blev den aktivitet igangsat under den borgerlige regering, og man kan ikke rigtig komme nu og spille, om man så må sige, moralsk overdommer i den sag.

Vi stillede under debatten om elforsyningsloven et forslag til ændring af elforsyningsloven, som skulle tydeliggøre regnskabsforpligtelsen. Det endte helt lige her i Folketinget – 50-50 – og kunne af den grund ikke vedtages.

Vi stillede også et ændringsforslag om, at de sideordnede aktiviteter, der måtte blive tilladt, skulle have et miljøsigte, så man kunne undgå store badelande og store prestigehotelprojekter, som man kunne frygte. Også det blev desværre nedstemt.

Men vi stemte for det samlede lovforslag, for vi ville ikke køre et felttog imod koncessionerede selskaber og offentlig produktion generelt, og vi så altså store muligheder i det at få tredjepartsfinansiering af elbesparelser ind, hvor den finansielle sektor helt klart ikke kan leve op til de målsætninger, der er i Energiplan 2000, fordi man ikke kan give den rente, som må være rimelig, når det gælder elbesparelser.

Og vi lagde også stor vægt på at åbne for muligheden for eksport af kraftvarmeteknologi og kraftvarmeværker til udlandet, til Østeuropa, EU's indre marked osv., og den sag kører jo nu også i EU-systemet.

Så princippet om bare i sig selv at begrænse koncessionerede selskabers aktiviteter har vi ikke kunnet støtte, og derfor måtte vi stemme for det samlede lovforslag, selv om vore ændringsforslag beklageligvis blev forkastet.

Så lidt om dagsordensforslaget: Det kunne vi i princippet godt have støttet fra SF's side, hvis der blev en ændret formulering. Det siger sig selv efter det, jeg har sagt om at udskille produktionen i særlige selskaber. Der skulle nok også stå regnskaber, for det er nok lidt latterligt at udskille al aktivitet i selvstændige selskaber. Men i det nye dagsordensforslag, vi har fået – jeg har indtryk af, at man på et tidligere tidspunkt egentlig arbejdede med et andet – forbyder man alt, og det siger sig selv, at det kan vi ikke støtte. Det ville også give nogle absurde konsekvenser.

Det måtte i givet fald – og det har muligvis været noget af problemet i det første dagsordensforslag – også omfatte private koncessionerede selskaber. Som det er blevet nævnt tidligere i debatten, er der adskillige private firmaer, der har koncessioner, og det ville nok være lidt absurd at skelne mellem private og ikkeprivate. Men her har man altså koncessio-

[Riishøj]

nerede selskaber under ét, øjensynlig uanset om de er private eller ikkeprivate; man skelner ikke mellem dem. Der kunne forslagsstillerne måske præcisere nærmere, at det åbenbart gælder for samtlige, også private, koncessionerede selskaber, at dette ikke kan finde sted. Koncessionerede selskaber kan som bekendt være private; men åbenbart må der ifølge dagsordensforslagets strikte ordlyd overhovedet heller ikke opereres med private koncessionerede selskaber.

Dette hører også sammen med, at hvis vi f.eks. tager Serumintituttet, laver det f.eks. vaccine. Det er en naturlig følge af det, der i øvrigt foregår på instituttet, men det er en produktionsaktivitet, og så er det forbudt, og så må Serumintituttet altså overhovedet ikke lave vacciner og den slags ting. Det vil give nogle absurde konsekvenser, og det kan vi naturligvis ikke støtte.

Med hensyn til den anden pind, vurderingen af eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser, er det jo for så vidt indeholdt i den lovgivning, der allerede eksisterer. Men jeg kan forstå, at man ikke er tilfreds med de nuværende fortolkninger af denne. Jeg havde ellers indtryk af, at Konkurrencerådet i hvert fald er en slags vagthund i forbindelse med disse sager, som også efter min mening, hvad angår den aktuelle SEAS-sag, er gået for vidt, og hvor man jo øjensynlig har nogle løsningsforslag på bordet, som også kunne være rimelige for forbrugerne.

Med hensyn til det sidste, om SEAS, dér håber jeg, ministeren vil oplyse, hvordan regeringen forholder sig til det udspil, der er kommet fra SEAS' side om at holde elprisen konstant og så fremlægge regnskaber, der gør, at de 230 mio. kr. faktisk kan indeholdes inden for de eksisterende regnskaber.

Jeg vil godt spørge ministeren, hvordan regeringen ser på et udspil af den type, om man støtter det som udgangspunkt eller ej. Naturligvis skal det forhandles igennem, men det var måske rart nok for borgerne at vide, om der er en forhandlingsløsning, som kan bære igenem i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Hr. Riishøj kom jo langt omkring, men der

var da også en direkte henvendelse til partiet Venstre om, at vi ikke vil være med til at løse samfundsopgaver og transportproblemer og andet, som samfundet burde tage sig af.

Der er for os ikke noget problem i, at en række af disse funktioner lige så godt eller bedre kan være i privat licitation og klares af private selskaber.

Det, der er problemet i denne debat, er jo også, at jeg har en fornemmelse af, at man måske knap forstår, hvad i hvert fald jeg opfatter at en politikers opgave skal være, altså at vores opgave herinde må være at stille nogle krav, fastsætte nogle forpligtelser og videregive et ansvar, og at vi så skal holde fingrene væk fra alt det andet og lade aktørerne, borgerne, udfylde de rammer, hvor vi har stillet nogle krav, fastsat nogle forpligtelser og givet et ansvar videre.

Det må være det, der er ideen – for mig i hvert fald – med arbejdet på Christiansborg. Men det, at det hele skal rodes sammen i én stor butik, hvor vi skal være erhvervsfolk, politikere og alt muligt andet i ét stort sammensurium, er det, der giver problemerne, og det, der giver uendelige debatter og fører til en slags uenighed, hvor det egentlig, kunne jeg tænke mig, i langt flere tilfælde kunne føre til enighed i midten af dansk politik, hvis vi lod være med at rode med det, vi ikke har forstand på. Og det er sådan set det, der er problemet i debatten – som jeg også sagde i mit indlæg.

Jeg vil give hr. Riishøj medhold i, at den motiverede dagsorden er blevet strammet op på nogle punkter, og jeg tager også til efterretning, at den er strammet så meget op, at en dialog nu er vanskelig – det forstås.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Riishøj brugte en stor del af sit indlæg til at tale de svage borgeres sag – dem, der bor ude i landdistrikterne – og om, hvordan de skal få forsyninger, klare transporten osv.

Det er selvfølgelig en betragtning, som det ikke er uden relevans at diskutere. Jeg skal så bare minde om, at mange af de argumenter, der hidtil har hersket, jo i disse år bliver overhalet af den teknologiske udvikling. Jeg tænker f.eks. på telekommunikationsområdet, hvor der jo ikke længere er argumenter for at lægge kabler ud til hver eneste bondegård, ef-

[Kim Behnke]

tersom man i supermarkeder kan købe mobiltelefoner billigere end et almindeligt telefonapparat.

Men for nu at blive lidt ved de svage borgere, så kunne jeg godt tænke mig at høre hr. Riishøjs vurdering af, hvad der ville ske, såfremt SEAS måtte sende regningen på de 230 mio. kr. videre under en eller anden form, for så er det jo i allerhøjeste grad de svage borgere i forsyningsområdet, der kommer til at bære de største byrder, selv om de ikke har de bredeste skuldre.

Jeg citerede tidligere i dag fra et brev, SEAS har sendt til kunderne i forsyningsområdet, hvor man allerede nu begynder at sende girokort ud. Den familie, der sidder med et budget, der knap nok kan hænge sammen, får nu en ekstraregning fra SEAS, fordi der i ledelsen af SEAS sidder nogle, som har dummet sig.

Det er da ikke at varetage de svage borgeres interesser, at de skal betale regningerne, hver gang politikere, embedsmænd, eller hvem det nu er, træffer fejlbeslutninger og dermed påfører ekstraregninger.

Så diskuterede hr. Riishøj også, om det nu også var rigtigt forstået af dagsordenen, at private koncessionerede selskaber ikke skulle deltage i sideordnede aktiviteter. Det er rigtigt forstået, for hvis man er privatkoncessioneret, har man fået et privilegium, et monopol, og så skal det ikke misbruges til sideordnede aktiviteter.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Jeg tror nu nok, at det med private koncessionerede selskaber kan blive et svært problem at tackle, hvis der er et totalt forbud mod at engagere sig i sideordnede aktiviteter. Så skal vi altså til at definere, hvad det er i forhold til private selskaber; men det kan være, vi kan få det nærmere oplyst.

Med hensyn til de tyndbefolkede områder konstaterer jeg blot, at når vi er inde i privatiseringsdiskussioner vedrørende trafik, tager de private godbidderne: busturene til Århus og Ålborg. De tager dem selvfølgelig ikke i de tyndbefolkede områder, hvor der er underskud.

Det samme gælder kollektiv varmforsyning: Hvis der i de mindre byer skal være en pris, der nogenlunde svarer til prisen i de store

byer, må man uundgåeligt gå ind med en eller anden form for subsidium for at få den samme pris, for der er et mindre kundegrundlag i de tyndbefolkede områder.

Det er altså her, jeg synes der er et forklaringsproblem fra borgerlig side. Okay, så kan man sige, at staten kan give et tilskud, og at private så kan køre det videre, men så er det altså private, der driver en virksomhed i tyndbefolkede områder med et tilskud fra staten for at få en pris, der svarer til prisen dér, hvor kundegrundlaget er større eller lignende. Og okay, så er det privat, men så er det jo privat med offentligt tilskud, og så er spørgsmålet, om forskellen er så stor. Men der er et problem her, som vi jo har oppe at vende, hver gang vi har en debat om disse ting.

Og så om SEAS og regningen: Regningen er der jo altså, underskuddet eksisterer i dag, ligesom vi har kendt det i forbindelse med gasselskaberne, og så er spørgsmålet, hvordan det skal dækkes: Skal det være staten, altså alle skatteyderne, der skal dække det, eller skal man sige, at virksomheden er ansvarlig for underskuddet? I sidstnævnte tilfælde er det altså kunderne i området, hvor man så må finde den billigst mulige løsning. Er det en konkurs, så kan det komme på tale. Er det billigere for selskabet, for forbrugerne og for samfundet uden en konkurs, skal man naturligvis overveje at prøve den mulighed. Men regningen er der, og den skal betales af skatteyderne eller af forbrugerne i området. Man kan altså ikke slette den regning, som rent faktisk eksisterer.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det var mange ord fra hr. Riishøj, men ingen besvarelse af indholdet i spørgsmålet. Spørgsmålet var: Når nu SF er så bekymret for de svageste borgere, hvor er SF's bekymring så henne for de forbrugere i SEAS-området, som fuldstændig uforskyldt i disse måneder modtager breve og girokort med besked om at være så venlige at indbetale nogle flere penge til den fælles pulje. De kan ikke frasige sig deres abonnement – havde jeg nær sagt – på strøm fra SEAS; de er tvunget til fortsat at være tilsluttet, men privatøkonomisk kan de ikke overkomme det. Hvad skal de små borgere, de dårligtstillede og svage borgere, gøre i den situation? Ja, de kan da godt læne sig tilbage og

[Kim Behnke]

sige: Nå men politikerne finder nok ud af et eller andet – men her og nu skal girokortet altså betales!

Derfor har SF et forklaringsproblem, hvis man fastholder, at man vil varetage de svageste borgeres interesser, for de svageste borgeres interesser er ikke varetaget i den konkrete sag, tværtimod, for man fordeler det bare til alle forbrugerne.

Hr. Riishøj vil også gerne have en diskussion om koncessionerede selskaber, der kører busdrift osv., hvor de private kun vil have guldklumperne og have lov til at køre til Ålborg, Århus og Odense. Jamen dér er politikerens opgave jo med kløgt at fordele disse koncessioner sådan, at hvis man ud fra princippet noget for noget gerne vil have de ruter, som er guldbelagte, må man altså også tage nogle knap så gode ruter med i puljen. Det er den måde, den slags normalt foregår på, og som det også foregår på i andre lande, hvor man har privatiseret busdrift osv. og med stor succes har kunnet gennemføre det.

Hr. Riishøj behøver ikke at tro, at der ligger nogen skjulte hensigter i formuleringen omkring de koncessionerede selskaber. Det er klart og tydeligt, som jeg sagde det tidligere: Har man en koncession, så har man et monopol, og uanset om man er offentlig eller privat, så skal det ikke misbruges til at deltage i sideordnede aktiviteter.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg kan ikke nære mig for i forlængelse af hr. Kim Behnkes indlæg her at brede snakken om SEAS lidt ud, idet ministeren jo selv kom ind på problemet i sit indlæg. Og vi fik også et foreløbigt svar fra hr. Poul Nielson om problemet, som jeg selv anser for at være ganske uløseligt, som det er placeret i øjeblikket. Men det kunne måske være relevant at høre fra ministeren, som i sit indlæg var inde på, at nu havde Europa-Kommissionen igen vendt tommelfingeren nedad, hvad man vil gøre, næste gang tommelfingeren bliver vendt nedad, hvordan man på et eller andet tidspunkt aktivt vil gøre noget for at løse et problem, som for mig at se i øjeblikket er ganske uløseligt.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Det, jeg i første ombæring sagde vedrørende underskuddet – men det var nok ikke tydeligt nok for hr. Kim Behnke – var, at det jo altså skal betales under en eller anden form; det er vi nok enige om. Men jeg er da også enig i, at hvis man på nuværende tidspunkt, inden hele sagen omkring konkurs/ikkekonkurs er afklaret, sender regninger ud til dækning af underskuddet på gartnerierne, er det sandsynligvis ulovligt – jeg kunne i hvert fald forestille mig, at det kunne være ulovligt – og så må sagen vel på en eller anden måde underkastes en ny afgørelse. Det er vel i sidste instans domstolene eller Konkurrenceankenævnet, der skal afgøre det. Hvis det underskud, der skal dækkes, ikke relaterer til gartnerierne, er det jo en anden sag; men hvis underskuddet på gartneridriften på nuværende tidspunkt skal dækkes, uden at vi har været igennem hele sagen omkring konkurs/ikkekonkurs og formen for dækning af underskuddet og den model, som forhandles med Energiministeriet, så er der et problem; det kan jeg da sagtens se.

Regningen skal altså på et tidspunkt betales under en eller anden form, men jeg synes da, at de forbrugere, der føler sig utilfredse, skal undersøge, om det er lovligt.

Formanden:

Hr. Poul Nødgaard i ordførerrækken.

Poul Nødgaard (FP):

Jeg må sige, at jeg synes, det er fantastisk godt, at vi får denne forespørgselsdebat i dag, for jeg synes, der er nogle ting, vi trænger til ligesom at få sat lidt på plads. Jeg er nu ikke så optimistisk at tro på, at vi får løst problemerne her i dag, men vi kunne måske få taget hul på dem og ligesom afprøve hinanden i de udtalelser, vi fremsætter.

Når energiministeren i sin redegørelse på regeringens vegne siger, at hvis aktiviteterne hviler i sig selv – sådan skrev jeg i hvert fald ned i mit notat, og sådan fornemmede jeg at regeringen syntes – er det helt i orden, at det offentlige deltager i sideordnede aktiviteter, må jeg sige til energiministeren og regeringen, at så er vi i Fremskridtspartiet bestemt ikke enige i det, for selv om noget hviler i sig selv, skal man jo også

[Poul Nødgaard]

se på, på hvilket grundlag det i virkeligheden hviler i sig selv.

Og med hensyn til konkurrenceforvridende foranstaltninger, som energiministeren også var inde på, vil jeg sige, at i det øjeblik det offentlige – det være sig amter, kommuner eller i dette tilfælde, som debatten har drejet sig meget om i dag, SEAS – går ind i aktiviteter, er det på forskellig vis konkurrenceforvridende. Vi kan bare tage de berømte tomater; det er jo konkurrenceforvridende. Det er jo også derfor, alle gartnerne har protesteret i den grad, som de har gjort. Vi kan gå videre og tage iværksætterydelsen; den er jo også konkurrenceforvridende. Og sådan kan vi simpelt hen analysere hele det danske samfund, som det har opbygget sig i de seneste år.

Nu er iværksætterydelsen indført på grund af arbejdsløhedssituationen, men det glæder Fremskridtspartiet at se i dagspressen, at industriministeren og arbejdsministeren er blevet vildt uenige om iværksætterydelsen. Det er jo vand på vores mølle, for vi er i hvert fald enige med arbejdsministeren i, at den iværksætterydelse ikke er af det gode. Det er godt, der ligesom er kommet lidt splittelse også i den socialdemokratiske gruppe, og at det ikke altid rammer de små partier herinde.

Nu har vi så alle tre ministre bænket her i dag, debatten er rejst, og så har jeg lyst til at spørge industriministeren om en ting, og det er den lov, der blev vedtaget mod Fremskridtspartiets stemmer om, at kommuner og amter må skyde op til 10 mio. kr. ind i erhvervselskaber. Der kunne jeg godt tænke mig at spørge indenrigsministeren, hvor mange kommuner der egentlig har benyttet sig af denne lejlighed, og hvor mange amtskommuner der har benyttet lejligheden til at skyde enten et stort eller lille beløb ind i sådanne erhvervselskaber. Det synes jeg kunne være interessant at få at vide her i dag. Jeg kunne også godt tænke mig at spørge, om indenrigsministeren i nogen situationer har givet tilladelse til at lægge op til over 10 mio. kr. ind, for loven var en såkaldt bemyndigelseslov, så vidt jeg husker.

Men hvorom alting er: Vi kan ikke komme uden om det. Den lov vil vi forfølge altid, for vi føler ikke, at kommuner og amter skal blande sig i sådanne ting. Vi kan jo lige så godt være ærlige og indrømme over for hinanden, at det har vist sig, at i det øjeblik det offentlige indgår

i en eller anden aktivitet – ikke alene det, vi står og taler om her, men måske også andre ting – så har tingene en tendens til at blive dyrere, end hvis de løses på privat initiativ.

Så har jeg et spørgsmål til energiministeren, for at energiministeren også kan få lidt at lave og få noget at skrive ned. Nu har SEAS jo været det store samtaleemne her i dag, og både hr. Kim Behnke og andre har fremført dette med, at vi skal betale et års fast afgift forud – jeg er selv SEAS-forbruger. Jeg kunne godt tænke mig at spørge energiministeren, om han eller hans ministerium ved, hvor mange millioner kroner SEAS dermed har fået i kassen ekstraordinært. Og de er allerede faldet, for mig bekendt skulle regningen allerede være betalt her den 3. eller 6. januar eller noget i den retning, så det vil sige, at alle de penge er vrimlet ind i SEAS' kasse. Jeg synes, det kunne være meget rart at få illustreret, hvor stort et beløb vi i virkeligheden taler om med disse faste afgifter.

Jeg vil godt sige til regeringen, at når denne debat kommer – og det er godt, den kommer, og også den fine dagsorden, der er foreslået – så er det, fordi jeg tror, at hvis ikke vi bremser op og passer på og måske går den anden vej, så er vi på vej ind i østeuropæiske tilstande med al den offentlige produktion. Og dér må jeg sige til de tre ministre: Vi ved vel alle, at det system har spillet totalt fallit, og jeg er bange for, at det er det, vi mere eller mindre er på vej ind i i Danmark. På grund af bl.a. arbejdsløhedssituationen siger man, at man gerne må gøre det og det og det, og tænker ikke på én ting – jeg har været lidt skuffet over, at det ikke er kommet frem med større styrke i debatten i dag – nemlig hele erhvervslivets forhold i relation til alt det, vi står og taler om her.

Det er lige så sikkert som amen i kirken, at erhvervslivet ikke har det godt med mange af de foranstaltninger, et flertal her i Folketinget vedtager, og derfor synes jeg, der her i Folketinget er alt for lidt tale om at prøve at se på, hvad vi kan gøre for at forbedre erhvervslivets konkurrenceevne, hvordan vi kan gøre livet lettere for erhvervslivet.

Jeg så forleden dag en artikel i et blad, hvor en erhvervsmand remsede op, hvad han i virkeligheden er pålagt af det offentlige. Jeg tror, det var 24 eller 34 forskellige ting: så skulle han den dato sørge for det, og så skal han det,

[Poul Nødgaard]

og så skal han det. Der mener jeg, at det, vi har brug for, er, at vi går den anden vej og giver erhvervslivet en ordentlig opbakning i form af, at vi afskaffer nogle af alle de ting, der binder erhvervslivet, og også gør erhvervslivets omkostninger lavere. Jeg tror, det er det, der er brug for.

Nu kan vi så se her i dag, at ved sådan en debat, som jeg finder er meget vigtig, sidder der én – undskyld, jeg siger det – »forkølet« journalist her. Så alt, hvad vi står og siger her, kommer sådan set ikke længere end til os, der sidder og hører det her. Derfor vil vi i hvert fald i Fremskridtspartiet gøre noget for, at disse emner bliver bragt frem på de valgmøder, der kommer nu her i løbet af året – forhåbentlig også med hr. Jann Sjursen – således at det kommer ud i en større kreds og dermed ud i offentligheden og i aviserne, således at vi også får spurgt vælgerne.

Jeg er spændt på nu om lidt at høre den radikale ordfører – jeg kan se, det er fru Lone Dybkjær – om hun stadig væk lige så helhjerteret, som hun gjorde for 1½-2 år siden, går ind for alt det, vi har rodet os ud i her. Det synes jeg bliver spændende at høre – og ikke alene den radikale ordfører, men også CD og Kristeligt Folkeparti, hvis de ellers kommer på talerstolen.

Så vil jeg sige om dagsordensforslaget, at det er lidt skuffende, at vi endnu ikke har hørt en eneste reaktion fra regeringsmedlemmerne på den. Må jeg tage det som udtryk for, at regeringspartierne faktisk godt kan støtte den dagsorden, der er foreslået af de tre partier? Det vil jeg mere eller mindre tage det som udtryk for. Man burde egentlig kunne støtte den. Det er en god, supergod, dagsorden, som hele Folketinget burde være enige om.

Bodil Melgaard Haakonsen (CD):

Først vil jeg meget gerne have lov at give CD's tilslutning til den besvarelse, som energiministeren har givet på denne forespørgsel.

Ved Folketingets tidligere behandlinger af forslag, der har haft at gøre med det forhold, som de tre oppositionspartier har rejst til debat, er det med al tydelighed fremgået, at det har været en ideologisk debat. Og det er også i dag den ideologiske debat, forespørgerne gerne vil have frem i lyset.

Det har vi heller ingen indvendinger imod i CD. Men vi vil gerne tage afstand fra den, da den leder opmærksomheden væk fra det, en politisk debat helst skal handle om, nemlig hvordan nogle givne forhold indrettes, så der kommer det mest fornuftige ud af det set både fra borgernes og fra erhvervslivets side og dermed fra hele samfundets side.

Ud fra det grundhensyn er det efter CD's mening komplet ligegyldigt, hvis nogen ønsker at sætte en af de traditionelle ideologiske etiketter på de praktiske løsninger, som man er nået frem til efter grundige drøftelser herinde. For os handler det om indholdet i løsningerne, og om de fungerer efter hensigten.

Ved førstebehandlingen af L 238 sidste år vedrørende elselskabers udvidede aktiviteter, som endnu ikke er trådt i kraft, gik CD's ordfører, hr. Peter Duetoft, ind for en klar, pragmatisk debat, hvor kodeordet skulle være snusfornuft, og det vil jeg meget gerne gentage i debatten her i dag. Det ville være tåbeligt først at samle en hel masse viden og medarbejderhold eller -team sammen inden for det offentlige og så splitte det hele fra hinanden, når en opgave er løst. Og så kan man starte forfra, når andre tilsvarende opgaver skal løses. Det gælder, uanset om det er inden for sygehusvæsenet, i naturgasselskaberne, i elselskaberne eller andre steder.

Men det betyder også, at CD bestemt ikke er indstillet på, at det er en lovgivning, der skal give nogle muligheder for offentlige eller koncessionerede selskabers aktiviteter. Det må på ingen måde skade eller ødelægge private virksomheder. Det er i orden med konkurrence. Det er endda måske sundt med konkurrence. Men unfair konkurrence eller konkurrenceforvridning må vi altid være imod. Så det kan vi være helt enige med forespørgerne i.

Netop derfor har det udvalg, der for tiden arbejder med den danske konkurrencelovgivning, som en af sine opgaver at se på den erhvervsvirksomhed, der foregår i offentlige og koncessionerede selskaber. Den holdning er samtidig i fin overensstemmelse med regeringens politik, og det fremgår ikke mindst af indholdet i den store erhvervsredøgørelse, der var til drøftelse her i Folketinget for ca. en uge siden. Det samme gælder redegørelsen fra forskningsministeren, hvor jeg nok tør sige at hensynet til dansk erhvervsliv var i fokus.

[Bodil Melgaard Haakonsen]

Udnyttelsen af den offentlige sektors kunnen skal ikke ske på bekostning af private virksomheder, men tværtimod skulle det gerne give de private virksomheder nye muligheder. Og jeg synes nok, det var det, vi skulle drøfte her i Tinget, i stedet for ligesom at føre skyttegravskrig.

De muligheder, der med lovene 383 og 384 blev givet til kommuner og amtskommuner for deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter og samarbejde med aktieselskaber, tog præcis det samme udgangspunkt. Herefter kan vi i CD ikke se nogen rationel argumentation for at gå imod en fordelagtig udnyttelse af de ressourcer og systemer, som har fungeret godt i det danske samfund, og som vi er gode til.

Baggrunden for det skal selvfølgelig være nogle lovrammer, der sikrer imod, at der bliver spillet fandango, kan man vist godt sige, med skatteborgernes penge, og sikrer, at det er en fair konkurrence på lige vilkår, vi byder erhvervslivet. Det kan lade sig gøre, når man holder op med at holde slagsmål i gang mellem den offentlige og den private sektor. Det burde være en forældet indstilling; man må løbende sørge for at følge med i, hvad der sker i virkelighedens verden. Der vil jeg gerne minde om den opstramning af forhåndsgodkendelsen i Elprisudvalget, der blev gennemført under udvalgsbehandlingen af forslaget om elselskabernes udvidede aktiviteter. Det var netop for at sikre mod den konkurrenceforvridning, som ikke nogen kan være interesseret i.

Der er heller ingen, der har lovet, at det på forhånd er problemfrit. Det er en balancegang, og der kan også ske noget, som ikke skulle være sket; men sådan nogle ting kan desværre også ske for de private virksomheder. Der er desværre ikke nogen, der er udstyret med en driftssikker krystalkugle. Var der det, tror jeg ikke, vi ville have hørt historien om Naturgas Syd og heller ikke den om SEAS' tomateventyr, som vi har hørt så meget om i dag.

Det er dybt beklageligt, når der sker sådan nogle ting. På den baggrund kunne man godt vælge at stoppe op og hejse et forbudt-skilt. Men det mener vi i CD ville være en forkert konsekvens. Vi kan også her tilslutte os, hvad energiministeren har ført frem på regeringens vegne bl.a. i sin gennemgang af de eksisterende kontrolmuligheder og mulighederne for at anke Elprisudvalgets afgørelser.

Til slut vil jeg gerne understrege, at CD går ind for en moderne tankegang, der går ud på at få et fordelagtigt samspil mellem det offentlige og den private sektor i stedet for den klassiske krigsførelse. Hvis vi bliver dygtige til at få dette samspil i gang, ligger der både arbejdspladser og eksportmuligheder, som vi har så god brug for.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Fru Bodil Melgaard Haakonsen kom jo vidt omkring. Jeg skal ikke kommentere hele talen, men alene spørge fru Bodil Melgaard Haakonsen, om ikke anden pind i forslaget om motive-ret dagsorden, hvor der jo står, at ny lovgivning underkastes en vurdering af eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser, var en lækkerbissen for CD. Jeg tænker også på CD's rolle i regeringen med Erhvervsamordningsministeriet. Her ligger jo noget, man virkelig kan tage fat i.

Jeg ved ikke, om jeg kunne formå fru Bodil Melgaard Haakonsen til at komme med en kommentar til denne pind?

Lone Dybkjær (RV):

Ja, livet ser jo meget enkelt ud for VKZ-partierne: Det offentlige er offentligt, og det er gennemgående ikke særlig effektivt, og det private er privat, og det er gennemgående fint. Når det offentlige lider tab, er der en hel masse problemer, og når det private lider tab, er det bare ærgerligt.

Jeg synes, tingene ser en anelse mere komplicerede ud, hvis man kigger på samfundsstrukturen, og foretager man en gennemgang af, hvordan det offentlige er skruet sammen, og hvem der betaler til hvad og ikke betaler til hvad, så er det jo meget kompliceret.

Det, vi har, er jo, om man vil, en slags matrixbillede, hvor der i nogle sammenhænge er tale om offentlige producenter og i andre sammenhænge er tale om koncessionerede virksomheder eller autoriserede virksomheder. Somme tider er det gratis, somme tider er det delvis finansieret af brugeren, og somme tider er det fuldt finansieret af brugeren. Sådan ser det offentlige billede jo ud. Der er nok aldrig nogen, der for alvor har lavet en kortlægning af det. Vi ved en hel del om det statslige område; jeg tror, vi ved noget mindre om det kom-

[Lone Dybkjær]

munale område. Og det synes jeg i og for sig godt der kunne være et behov for at man kiggede på, og derfor synes jeg, at det, man ser på her, er for forenklet.

Jeg tror heller ikke, at V, K og Z vil noget specielt med dagsordenen, for så havde den ikke været fremsat på den måde, som den er fremsat, og i det tempo, den er fremsat. Det tempo, der er angivet i dagsordenen, tyder jo ikke på, at man for alvor ønsker at få noget i gang.

Men det, som der jo er behov for at vi kigger på, er hele området. Er det en hensigtsmæssig måde, det er bygger op på, eller kunne man forestille sig, at man på nogle områder fik nogle klare linjer? Man har jo som bekendt foretaget en kortlægning af det statslige område – det diskuterede vi også i forbindelse med et beslutningsforslag i sidste uge – og der er behov for, at man laver en tilsvarende kortlægning på det kommunale område, og i den sammenhæng kommer de koncessionerede virksomheder også ind.

Det, jeg synes er afgørende i disse sammenhænge, er, hvad det er for betingelser, man driver virksomhederne under, for det er jo nøjagtig lige så slemt at drive privat virksomhed effektivt mæssigt set, hvis der er tale om en monopolsituation, som det er at drive offentlig virksomhed i tilfælde af en monopolsituation. Det afgørende er derfor i virkeligheden ikke, om det er privat eller offentligt, men om der er tale om fuld konkurrence eller monopollignende situationer. Nogle vil jo vide, at jeg f.eks. har nævnt broselskaberne som et eksempel på, at det måske ikke var specielt hensigtsmæssigt, at man organiserede sig som aktieselskab; og det er jo da den tidligere regering, der bl.a. har stået for det.

Jeg synes derfor, vi skulle prøve på at afideologisere debatten lidt og se på, om der er nogen betingelser, som det kunne være hensigtsmæssigt at undersøge om er opfyldt eller ej, og så prøve at se, hvordan det bedst kan organiseres.

Det er jo, som om det overhovedet ikke går ud over nogen borgere, hvis private selskaber går fallit. Man kan selvfølgelig i snæver forstand sige, at det ikke nødvendigvis går ud over skatteyderne; det kan sandelig også gå ud over en hel masse, som ikke er skatteyderne. Og derfor synes jeg, at tingene er for ensidigt lagt

frem. Man kan selvfølgelig godt sige, som der står her i dagsordenen, at hvis man deltager i produktionsaktiviteter, så kan det medføre tab for skatteyderne. Men det kan sandelig også medføre tab for skatteyderne, hvis virksomheder går ned og hjem, og det kan også medføre tab for skatteyderne, hvis en offentlig virksomhed ikke er tilstrækkelig effektiv. Så det er meget ideologisk det, som VKZ-partierne lever op til her, og efter min opfattelse alt for ideologisk i forhold til, hvordan et moderne samfund i virkeligheden tager sig ud med alle de samspil, der er mellem det private og offentlige. For det er der jo. Hvordan vi end vender og drejer det, så er der tale om meget klare samspil mellem det private og det offentlige, og her tager man så bare en enkelt ting ud.

Jeg kan ikke forestille mig, at V, K og Z for alvor gerne vil have denne dagsorden vedtaget. Eller også er det et meget godt bud på, hvad det er, V, K og Z forestiller sig. De forestiller sig, at man i løbet af 2-3 måneder – det må de jo mene at de selv ville kunne gøre – kunne fremsætte et veldokumenteret forslag, hvor man klart forbød alting. Det kan man vel ikke gøre, uden at man også medtager nogle konsekvenser for de eksisterende selskaber; men det rører åbenbart ikke VKZ-partierne.

Så man kan jo ikke for alvor have ønsket noget vedtaget. Eller også er det et meget godt signal om, hvordan fremtiden vil se ud, forudsat at V, K og Z får et flertal, og det synes jeg da er en udmærket illustration af det. Jeg går ud fra, at vi vil se flere i forårets løb.

Så er der spørgsmålet, om ny lovgivning underkastes en vurdering af eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser. Diskuterer vi rent faktisk ikke altid det? Jeg må indrømme, at jeg er meget uforstående over for, hvad der rent faktisk menes med det her. Hvad er det for en lovgivning, der er gennemført, hvor man ikke har diskuteret eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser? Jeg går ud fra, at det ikke er en repetition alene – jeg er godt klar over, at hr. Poul Nødgaard og andre gerne ser det repeteret evig og altid – af det forslag, der blev gennemført sidste år, hvor det blev vedtaget, at kommuner havde mulighed for at indskyde aktiekapital. Det var i øvrigt, forstod jeg på hr. Kim Behnke, alt andet lige dog et mindre onde, idet hr. Kim Behnke sagde: Havde man i det mindste haft det isoleret i nogle særlige sel-

[Lone Dybkjær]

skaber, så havde det dog været bedre. Det er jeg enig med hr. Kim Behnke i uden videre. Det er også derfor, jeg klart er tilhænger af, at man organiserer sig i aktieselskabsmodeller, hvor man har nogle klare spilleregler. Derfor mener jeg, at hvis der skal være kommunalt og andet engagement af mere privat orienteret art, så bør det foregå i aktieselskabsregi, således at tabet er begrænset, og således at man ved, hvor stort tabet er.

Det er også baggrunden for, at jeg mener, der er behov for en almindelig, generel gennemgang af hele det kommunale område, sådan som regeringen også vurderer det i øjeblikket og vil tage et initiativ til.

Jeg vil derfor gerne sige om debatten her, at jeg synes, der er en sammenblanding mellem støtte og tilskud og indskud, og hvornår tingene er effektive, og hvornår tingene ikke er effektive. Jeg synes, de ser en anelse mere komplicerede ud.

Vores svar på forespørgslen er altså, at der godt kunne være behov for, at man kiggede lidt nærmere på, hvordan vi egentlig har organiseret os. Det er også det, der er lagt op til i nogle af diskussionerne omkring opfølgningen af kortlægningen af de statslige aktieselskaber. Det er nemlig meget broget, det er meget historisk betinget, og det er ret tilfældigt; sådan er tingene jo altid, når de er historisk betingede. Der kunne godt være behov for, at man prøvede at kigge lidt nærmere på, hvordan man har organiseret sig, og hvordan betalingsforholdene er i forhold til den måde, man har organiseret sig på, og at man også fik en gennemgang af det kommunale område, og herunder også tog en gennemgang af de koncessionerede selskaber og deres vilkår. Det er klart, at det ligger lige for, lige så vel som det lå lige for at kigge på det statslige område.

Jeg er egentlig lidt ked af, at Venstre og De Konservative og også Fremskridtspartiet har villet køre denne forespørgselsdebat på en sådan måde, at man ikke fik en lidt bredere diskussion af det. Men det gør det selvfølgelig lidt nemmere at sige nej.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg synes, et par bemærkninger til fru Lone Dybkjærs indlæg er påkrævet.

Først hvad partierne bag dagsordenen vil med dagsordenen, og hvorfor den ikke har været diskuteret osv. Dagsordenen er blevet runddelt til Folketingets partier i fredags. Vi har ikke hørt nogen ytre ønske om, at man var interesseret i en dialog om dagsordenens punkter, og derfor var vi nødt til, umiddelbart før forhandlingerne gik i gang, at gøre regnskabet op og sige: Når der ikke er andre partier, der har interesse i den dagsorden, kan vi tre partier, der oprindeligt fremsatte dagsordensforslaget, lige så godt give udtryk for det, vi mener.

Med hensyn til diskussionen om offentlig/privat, og hvor skellet går, og det, fru Lone Dybkjær sagde om, at billedet er meget blandet: Jo tak, men kodeordet i denne debat er er jo udtrykket sideordnede aktiviteter. Selvfølgelig skal et koncessioneret selskab fremstille strøm til forbrugerne. Der, hvor det går galt, er, når de også begynder at dyrke tomater og den slags ting. På samme måde hvis et privat monopol selskab havde et offentligt monopol på at køre bus eller noget andet og så begyndte at lave sideordnede aktiviteter med den effekt, at underskuddet så bliver ført tilbage på dem, der måske er tvunget til at aftage strøm, tvunget til at køre med en bus eller noget andet. Så er det, vi siger stop. Det kan ikke være rimeligt, at man misbruger sit monopol på den måde.

Med hensyn til spørgsmålet, om det bare er en diskussion mellem fuld konkurrence eller monopolvirksomheder, så er der jo den forskel mellem private og offentlige monopolvirksomheder, at de private kan gå konkurs. Hvis en privat virksomhed, der har monopol på at køre bus i en by, går konkurs, er der nogle andre, der skal til. Hvis Århus Sporveje går konkurs, så kommer byrådet og dækker underskuddet med skatteydernes penge.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det kan godt blive lidt gentagelse, men det er korrekt, at den første dagsorden, der blev forelagt, så lidt anderledes ud og var lidt mildere i det. Nu kommer dagsordenen til at stå meget markant, fordi den er rettet med kort varsel.

Den første pind skal mere læses og forstås som det, vi altid har sagt, nemlig en afvikling af disse aktiviteter og en privatisering af disse

[Peter Hansen-Nord]

aktiviteter. Det synes jeg bare skal siges for helhedens skyld.

Jeg ved ikke, om fru Lone Dybkjær bemærkede i hvert fald i mit indlæg, at hastigheden heller ikke var specielt afgørende. Det, der er afgørende, er målsætningen. Det er, at vi giver nogle klare signaler her fra Folketinget til disse aktiviteter om først og fremmest som et absolut minimum, at der som en overgang er fuldstændig vandtætte skotter i de aktiviteter, vi taler om; allerede her har vi en række problemer i denne selskabsverden. Og derefter selvfølgelig en afvikling og en privatisering af disse aktiviteter.

Jeg skal kun sige, at også jeg var forbavset over, at den første dagsorden, der blev rundsendt, ikke kunne afstedkomme nogen form for debat. Det er nemlig den signalgivning, der er brug for over for disse aktiviteter, sådan at de beslutninger, de i dag tager, de tanker, de går med, i hvert fald sker ud fra kendskab til målsætningen herinde. Det skal være således, at de kan sige: Det dér skal vi nok ikke pille ved. Det dér skal vi nok ikke gå i gang med, for det er ikke fremtiden; det er ikke fremtiden i Danmark; det er ikke fremtiden i EU; det er slet ikke fremtiden i GATT-regi.

Det er den signalgivning, vi egentlig gerne så at debatten i dag ville ende med.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg må sige til ordføreren, at jeg er fuldstændig uden anelse om, hvad det er for en dagsorden, han omtaler, eftersom jeg aldrig har modtaget den. Ingen af ordførerne på dette område er jo novicer på folketingsarbejdsområdet, og normalen, hvis man gerne vil have en dagsorden igennem, er vel, at man enten sikrer sig, hvem der er ordfører, eller forhandler med ministeren. Det ved ordføreren jo godt, og når det ikke er sket og man bare smækker en dagsorden et eller andet sted hen, der i hvert fald ikke har nået mig, så må man undskylde mig, at jeg ikke kan kommentere den. Jeg har været i Folketinget såvel fredag som hele mandagen, så det er altså simpelt hen, fordi jeg aldrig har modtaget den. Det kan godt være, man har troet, at en anden var ordfører, men det kan jeg sådan set ikke gøre for at man ikke har orienteret sig om. Så jeg vil kun sige, at det er den klare begrundelse for, at jeg i hvert fald ikke har reageret på dagsordenen.

Men i øvrigt kender man jo godt proceduren. Man har siddet i regering, og man ved jo, hvordan man forhandler den slags, og det er mig bekendt ikke sket. I hvert fald har jeg ikke været inddraget i de diskussioner. Men det er også underordnet nu.

Det afgørende er jo, at der på en lang række områder ikke er nogen uenighed. Jeg mener også, at der skal være vandtætte skotter mellem de offentlige midler og de private midler, og at det skal være sådan, at hvis det offentlige investerer i noget af aktieselskabsmæssig art, så skal det offentlige selvfølgelig også kunne gå konkurs.

Jeg synes ikke, det er rimeligt, at man griber ind og tilfører midler fra det offentlige, fordi det offentlige ikke har gjort det godt nok – f.eks. på den måde, som hr. Kim Behnke illustrerede det, nemlig at den kommunale kasse blot overførte nogle midler til et offentligt ejet selskab uden videre, hvor det private altså ville kunne gå konkurs.

Jeg er tilhænger af, at der er nogle adskillelser. Det, vi ikke er enige om, er, om den kommunale sektor f.eks. – og den statslige sektor, formentlig – skal have lov til at indskyde aktiekapital. Det mener jeg til gengæld at man skal kunne, lige så vel som man skal kunne indskyde viden, for jeg tror, det er en god og effektiv måde at engagere sig på. I øvrigt mener jeg, at det giver klarere spilleregler, også hvis der er tale om noget, der skal eksporteres.

Så på det område er vi ikke uenige, og derfor kunne man godt på nogle punkter være kommet videre.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Det er selvfølgelig beklageligt, hvis fru Lone Dybkjær ikke har modtaget den omtalte dagsorden, men jeg forstår nærmest fru Lone Dybkjærs indlæg sådan, at hvis hun havde modtaget dagsordenen, så ville hun have været positiv over for den. Sådan synes jeg nærmest jeg må forstå det, og derfor kan jeg ikke forstå, at fru Lone Dybkjær med de mange års parlamentarisk erfaring, hun har, ikke kan tage mere konkret stilling til den dagsorden. Jeg ved, at fru Lone Dybkjærs hjerne accelererer temmelig godt – indimellem i hvert fald – så der skulle ikke være noget problem i at tage stilling til dagsordenen.

[Poul Nødgaard]

Når fru Lone Dybkjær siger, at der skal være vandtætte skotter mellem det offentlige og erhvervslivet, så er vi nøjagtig hundrede procent enige. De vandtætte skotter skal være der; men det tror jeg ikke altid de er.

Fru Lone Dybkjær sagde i sit første indlæg her fra talerstolen, lige inden hun gik ned: Det er derfor, at vi siger nej. Grunden til at man siger nej fra radikal side, er tilsyneladende meget, meget svært at forstå. Er det en forhandling, en dialog, man ønsker at komme i med V, K og Z, så er vi da åbne for forhandlinger. Bare kom frem! Der er altså noget i fru Lone Dybkjær's indlæg, der tyder på, at hun er temmelig enig med V, K og Z, men at man på en eller anden måde, fordi De Radikale i øjeblikket tilhører en regering, hvor Socialdemokratiet er toneangivende, er nødt til mere eller mindre at lægge sig derovre.

Man er da velkommen – alle fire partier – til at komme og forhandle med V, K og Z. Vi skubber ikke nogen ud. Vi er så tit skubbet ud, men vi skubber altså ikke andre ud, og derfor synes jeg, det ville være meget fint, hvis vi fik en dialog i gang omkring det her, for jeg tror, at vi alle sammen inderst inde i vores hjerter brænder for at finde de løsninger, der er de rigtige – også i relation til de skatteydere, som skal betale for de eventuelle fejlpositioner, som vi måtte lave her i Folketinget. Det er skatteyderne, der kommer til at betale, når vi fejl disponerer herinde i relation til lovgivning, der på forskellig vis rammer skatteyderne.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det udkast til dagsorden, der forelå i fredags, blev for Det Radikale Venstres vedkommende lagt i skuffen hos gruppeformanden og ordføreren for det her område, hr. Bilgrav-Nielsen. At den så måske ikke er kommunikeret videre, har jeg ingen kommentarer til, men andre tilstedeværende, f.eks. Kristeligt Folkepartis ordfører, fik den også lagt i skuffen i fredags, og sådan var det også tilfældet for Socialdemokratiets ordfører, hr. Poul Nielson, og hele vejen rundt. Dette er ikke en diskussion om, hvorvidt Det Radikale Venstre har fået den dagsorden i fredags eller ej. Lad være med at gøre dét til en diskussion – det er meningsløst – og lad os i stedet diskutere indholdet.

Jeg vil godt forholde mig til fru Lone Dybkjær's bemærkninger om, at man selvfølgelig ikke bare skal sende regningen videre til skatteyderne, selskaberne skal være velafgrænsede osv., og lad mig vende tilbage til dette erhvervsfremmeselskab i Århus, som er blevet rost så meget i dagspressen. Hvor får man så pengene fra? For det første tager man disse 10 mio. kr., som fru Lone Dybkjær's forslag indebærer at kommunerne kan skyde ind i sådan nogle selskaber. Så kunne man forvente, at der derefter også skulle nogle private penge i. Men nej. Det næste punkt er, at der skal nogle penge i fra Århus Amtskommune. Og det tredje er, at der skal nogle statslige midler i, og det fjerde er nogle EF-midler. Først nede som 5. og 6. punkt forventer man så midler fra nogle private fonde og nogle organisationer osv. Altså et regulært ønske om, at det stort set kun er skatteyderpenge, man kommer i det her selskab.

Dér må fru Lone Dybkjær meget undskyldte, men i min tegnebog er der kun ét rum, og om de penge, der bliver tabt, er statslige midler, EF-midler, amtslige midler eller kommunale midler, kan min tegnebog ikke kende forskel på. Det, jeg kan konstatere, er, at hvis disse aktiviteter går galt, så vil det under alle omstændigheder være skatteyderne, der kommer til at betale regningen, og det er ikke rimeligt.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til hr. Kim Behnke vil jeg sige, at min tegnebog også kun har ét rum, men den bliver også påvirket af, at det private taber penge, for i det tilfælde bliver varerne jo dyrere, bare for at tage et eksempel. I det tilfælde, at man har investeret i noget, er det klart, at det er éns egen skyld, hvis man taber penge. Men i tilfældet med varepriserne er det jo også en slags tab, og det er derfor, jeg synes, at diskussionen er for unuanceret.

Hvad angår dagsordenen, var det ikke for at bebrejde ordførerne den måde, som dagsordenen var blevet forhandlet på. Jeg ville kun sige, at jeg ikke havde fået den, og at jeg derfor ikke havde forholdt mig til den. Det kan da godt være, at den blev lagt i boksen, men sædvanligvis gør man det, at man undersøger, hvem det egentlig er, der er ordfører på et område – men det var nu ikke så meget det. Forklaringen på, at jeg ikke havde taget stilling til den dagsor-

[Lone Dybkjær]

den, er ganske enkelt, at jeg aldrig har set den og ikke anede, at den forekom, men at jeg i øvrigt synes, den er noget mere fornuftig end den dagsorden, vi har fået præsenteret i dag.

Den mener jeg stadig væk er unuanceret. Ikke i forhold til den første pind om, at deltagelse i produktionsaktiviteter kan medføre risiko for tab for skatteyderne. Det er der så meget der kan – som jeg har prøvet at sige. Det kan altså også ske, hvis det er private selskaber, der foretager noget. Tabet registreres bare på en anden måde, men det kan være lige så voldsomt, som hvis det offentlige foretager sig noget.

Jeg er sådan set enig i, at hvis der skal være deltagelse i en aktivitet, skal det foregå i afgrænsede selskaber. Det tror jeg i og for sig at der kan opnås rimelig bred opbakning bag. Men det står der bare ikke i den dagsorden, der er stillet, og det er ikke den dagsorden, man har spurgt mig om.

Jeg har så spurgt til pinden, i hvilken det hedder, »at en ny lovgivning underkastes en vurdering af eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser.« Hvad er det egentlig for noget, man sigter til? Jeg ved ikke, hvad det er for en lovgivning, der eksisterer, sådan helt uden nogen form for vurdering af eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser. Under alle omstændigheder vil det i hvert fald ske under behørig opmærksomhed fra VKZ' side, således at det ikke undgår offentlighedens opmærksomhed.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

De korte bemærkninger tillader ikke altid, at vi når det hele, og fru Lone Dybkjær har selvfølgelig krav på at få at vide, hvad vi mener med eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser.

Allerede i fru Lone Dybkjærs første indlæg blev der stillet det spørgsmål, om man overhovedet kunne gøre noget sådant.

Det forslag, der hyppigst har været nævnt i dag, er lovforslag nr. L 238. Da det blev fremsat i forrige samling, blev Det Energipolitiske Udvalg mødt af gartnerierhvervet, af elinstallatørerne, af de rådgivende ingeniører, som samstemmende sagde: Kære Folketing, vil I ikke godt lade være med at give elværkerne tilladelse til at gå ind og foretage de her ting. Vi har

allerede set, hvad det giver af ulykker rundt omkring. Vi kan ikke bære det.

Spørger man så den relevante ressortminister: Hvilke konkurrencemæssige konsekvenser forventer man at det vil få? Svaret er, at det kan man ikke sådan lige sige, eller det forventer man ikke at det får. Men det er jo ikke rimeligt at give den besvarelse.

Jeg skal minde fru Lone Dybkjær om, at på miljøområdet var der ingen vaklen i gelederne, da et flertal i Folketinget sagde: Vi vil kende miljøkonsekvenserne, inden vi vedtager nogen lovgivning. Selv om det tit kan være svært at vurdere miljøkonsekvenserne, så sagde man: Det er lige meget, vi vil kende miljøkonsekvenserne, og hvis det er svært, så må man skrive, at det er svært. Men den holdning anlægges ikke, når det gælder de konkurrencemæssige forhold. Fordi en håndfuld eller flere gartnerivirksomheder bukker under, kan man jo ikke tage hensyn til det i den store samfundsøkonomi, osv. Det er ikke en fair måde. Så må man skrive det, man i hvert fald kan regne sig frem til, og det er faktisk det, der er meningen med den sidste pind i dagsordenen.

Tilbage er der spørgsmålet om, hvorvidt fru Lone Dybkjær kunne have stemt for dagsordenen, hvis den havde haft en anden ordlyd. Det tror jeg ikke fru Lone Dybkjær ville have gjort, og derfor var der ingen grund til at formulere dagsordenen anderledes, end tilfældet er.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Hr. Kim Behnke har ret i den forstand, at jeg jo ikke er tilhænger af den første pind, fordi jeg mener, at den er forhastet og ugennemarbejdet. Jeg kan godt lide, når jeg står bag en dagsorden, at jeg så kender konsekvenserne af den.

På samme måde gælder det den anden pind, men da vil jeg godt sige, at i princippet er jeg enig i, at aktiviteter skal udskilles, men jeg vil godt have en vurdering af, hvordan det ser ud i forhold til den eksisterende lovgivning. Jeg har ingen specielle problemer med, at ny lovgivning underkastes en vurdering med henblik på eventuelle konkurrencemæssige konsekvenser, men her ville jeg igen gerne have haft en nærmere drøftelse af det. Jeg har sådan set kun sagt, at jeg ikke har set den dagsorden, og derfor har jeg jo ikke kunnet tage stilling til den. Jeg har fået den i hånden nu af en af de andre

[Lone Dybkjær]

ordførere, og det er derfor, jeg kan se, hvad der har stået i den. Det er derfor, jeg ikke har reageret. Det er ikke af ond vilje over for debatten.

Ole M. Nielsen (KRF):

Det kan vel ikke undre nogen, at jeg både føler mig forpligtet til at støtte og sandelig også er enig med regeringen i den besvarelse, energiministeren afgav. Jeg mener, at der i den gældende lovgivning eksisterer udmærkede begrænsninger og kontrolmuligheder osv., og der er også vilje til at arbejde videre på de områder.

Til hr. Erik Larsens spørgsmål om, hvorvidt vi er ligeglade med, om virksomhederne er offentlige eller private, bare det går godt, kan jeg sige, at det er jeg ikke helt ligeglad med. Men på visse områder har vi i Danmark vænnet os til og har haft god tradition for – og oven i købet held med – offentlig aktivitet. Jeg synes, det er rimeligt, at man i de offentlige forsyningsselskaber beskæftiger sig med naturligt afledte sideaktiviteter. Men det er jo farligt at leve og især farligt, hvis man er aktiv, men der er jo også mange andre måder at dumme sig på og sætte penge til på inden for offentlige selskaber – ved manglende aktivitet eller for megen aktivitet. Det er derfor vigtigt med en god folkelig, demokratisk kontrol med virksomhederne. Den svigter ofte. Men den løses ikke ved det initiativ, der her er fremlagt af V, K og Z. Jeg synes, at dagsordensforslaget er alt for restriktivt, og jeg skal sige fra de regeringspartier, der ikke allerede har meldt fra, at vi stemmer nej til dagsordensforslaget.

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg skal på forslagsstillernes vegne sige, at emnet er vigtigt, men at debatten måske har været knap så nuanceret, som man kunne have ønsket sig. Jeg synes også, at tavsheden fra de tre ministre, vi har inviteret i salen i dag, er påfaldende. Om den lave profil dækker over, at man ikke selv har en dagsorden eller noget andet, man kan stille i stedet, kan jeg ikke vide. Jeg fornemmer på de indlæg, der har været, at nu vil man gerne have det her problem skubbet væk, så vi kan stemme den dagsorden ned, som er stillet.

Jeg tror, hr. Poul Nielson sagde det meget klart i sit indlæg, at der i det her ikke er nogen

nye spørgsmål, og derfor forventer jeg heller ikke, at der bliver givet nogen nye svar. Det er en konstatering, som jeg på forslagsstillernes vegne må beklage. Jeg synes nok, at der i meget af det, der har været sagt i dag, har ligget nogle muligheder for i hvert fald at fornemme en tendens til nye spørgsmål. At vi så ikke kan få en klar udmelding fra regeringen på disse spørgsmål, er der så ikke rigtig noget at gøre ved.

Jeg må konstatere, at vi får svært ved at få den konsensus og den enighed om målsætningen – den målsætning, som skulle være det signal, vi skulle give disse selskaber, om, hvordan de skal tage deres beslutninger frem i tiden.

For mange af selskaberne har nogle af de beslutninger, de står over for at skulle tage, langtrækkende perspektiver. Derfor var det et stort ønske fra forslagsstillerne inden dagens debat her, at vi kunne komme med en klar signalgivning her fra afslutningen af debatten ved at være fælles om den motiverede dagsorden. Den ser der ikke ud til at kunne samles flertal for, og så må vi hver især gå tilbage og finde ud af, om vi ved andre debatter kan få skabt et dagsordensforslag, som måske – for at imødekomme fru Lone Dybkjær, om jeg så må sige – kan give en lidt mere nuanceret debat om de forskellige ting.

Der skal ikke herske tvivl om, at vi som forslagsstillere er klar over, at det, vi her har lagt frem i dag, omhandler mange forskellige virksomheder med mange forskellige indfaldsvinkler og også med mange forskellige historiske udgangspunkter for deres eksistens.

Det, vi i dag gerne ville have haft fat i, var at opnå enighed om, at disse selskaber skulle få at vide, at nu er den gamle tid ved at være forbi. Det siger vores Unionssamarbejde, og det siger det GATT-forlig, vi har fået. Men den signalgivning er vi ikke i stand til at give.

Vi kommer åbenbart ikke længere end dertil, hvor man som god socialdemokrat har lagt sig fast på, at statens deltagelse i forskellige virksomheder er af stor interesse og stor vigtighed, hvor vi andre har den modsatte opfattelse – at disse aktiviteter skal ligge ude i befolkningen. Vi skal give reglerne, vi skal give rammerne, vi skal give nogle forpligtigelser og et ansvar – og så i øvrigt lade samfundet tage sig af de målsætninger.

[Peter Hansen-Nord]

Det er vi ikke kommet ret meget videre med i dagens debat. Det beklager vi fra forslagsstillerens side, men det må vi tage til efterretning. Vi kan kun love, at med dagens debat om denne problematik og med den dagsorden, der om lidt givetvis bliver stemt ned, er diskussionen ikke slut. Den er først begyndt her i 1994, og den vil fortsætte året ud og i de kommende år.

Jeg skal fra forslagsstillerens side sige tak for debatten. Vi beklager resultatet, men sådan må det være.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes ikke, at hr. Peter Hansen-Nord skal have lov til at fremføre med udsagnet om, at regeringen ikke er enig. Det kan godt være, at hr. Peter Hansen-Nord ikke har hørt efter, men der er overhovedet ikke noget, der tyder på, at regeringen ikke er endog meget enig i de synspunkter. Men regeringspartierne har bare den fælles holdning, at vi ikke mener, at den dagsorden, VKZ-partierne har fremsat, er særlig god. Det er faktisk en dårlig dagsorden, og vi har oven i købet argumenteret for, hvorfor det er en dårlig dagsorden.

En af de mange fordele ved en flertalsregering er jo, at man sådan set ikke behøver at foreslå en dagsorden. Regeringen behøver ikke foreslå en dagsorden, for den har muligheden for at fremkomme med gennemarbejdede lovforslag, og derfor er dagsordener fra regeringer indimellem overflødige. Og det er det altså i dette tilfælde.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (FP):

Jeg må sige, at min forundring er ganske stor. De mange ordførere, der har været oppe i dag fra V, K og Z, har stillet i hvert fald en hel del spørgsmål til ministre, som henstår ubesvarede. Jeg vil spørge, om det er en provokation over for oppositionen, at man ikke gør sig den ulejlighed, når en sådan forespørgsel er stillet til tre ministre, at nogen går op og svarer.

Jeg har eksempelvis spurgt energiministeren, hvor stort et beløb SEAS har opkrævet ved at opkræve en fast afgift for ét år forud. Det må energiministeren være klædt på til at kunne svare på, eller også kan hele halen af embedsmænd, der sidder dernede, svare energiministeren på det.

Og sådan kunne jeg blive ved. Jeg synes, det er sørgeligt. Jeg synes også, det er sørgeligt, at regeringen ikke har givet udtryk for noget særligt vedrørende deres stilling til de meget, meget fundamentale problemer, vi har diskuteret her i dag. Det er faktisk Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, der er kørt frem. Alt det andet har sådan været noget dinglede noget.

Har regeringen ingen politik på de her områder? Svar udbedes.

Energiministeren (Jann Sjursen):

Selvklart har regeringen en politik på disse områder. Det tilkendegav jeg også i starten af debatten, da jeg besvarede selve forespørgslen. Det, jeg på regeringens vegne har givet udtryk for, og som regeringspartierne har givet udtryk for, er, at vi ikke finder, at der er baggrund for at besvare forespørgslen med en dagsorden af en karakter som den, VKZ' har. Vi finder, at de kontrolmekanismer, der skal gælde i forhold til borgerne og i forhold til at sikre en fair konkurrence, er til stede i dag.

Så der er altså ikke tale om nogen provokation fra regeringens side, når ministre ikke har betrådt talerstolen flittigt i løbet af debatten i dag. Vi mener, at forespørgslen er besvaret ganske grundigt, og vi har også givet udtryk for de synspunkter, vi mener der skulle gives udtryk for, via regeringspartiernes ordførere på området.

Med hensyn til de spørgsmål, der er rejst bl.a. til mig vedrørende SEAS, vil jeg sige, at forespørgslen, som den er formuleret, er formuleret generelt. Det er ikke en forespørgselsdebat om SEAS, men den sag kommenterede jeg i øvrigt i min besvarelse af forespørgslen, og jeg har ikke mere at føje til det.

Anden næstformand (Grove):

Må jeg bede om lidt mere ro i salen.

Industriministeren (Trøjborg):

Hr. Poul Nødgaard har stillet et spørgsmål til indenrigsministeren, som jeg rettelig bør besvare, da det er min ressort: Hvor mange kommuner deltager i erhvervs-mæssige aktiviteter?

Jeg skal da henvise til den redegørelse, som industriministeren har givet til Folketingets Erhvervsudvalg i juni måned. Det er en redegørelse om de kommunale love, der gør det

[Industriministeren]

muligt for kommuner at deltage i et samarbejde med aktieselskaber – og jeg gør opmærksom på, at der hvert år vil komme en sådan redegørelse fra industriministeren til Folketingets Erhvervsudvalg.

Uden at trække debatten i langdrag vil jeg sige, at det, der generelt kan læses ud af rapporten, er, at jo længere vestpå, man bevæger sig i Danmark, jo mere erhvervsaktivitet er der i de derværende kommunalbestyrelser.

Det, man kan læse – hvis man vil læse med politiske briller – er tilsyneladende, at jo mere borgerligt farvede kommunerne er, des større er deres interesse, deres engagement i at samarbejde med det private erhvervsliv. Man har tradition for, tag f.eks et område som Herning-Ikast-området, praktisk samarbejde med dansk erhvervsliv, og det præger altså typisk kommunerne i det jyske.

Jeg kan sige om den praksis, der er administreret efter, og om resultaterne som følge af lovgivningen om kommuners deltagelse i samarbejde med aktieselskaber, at tilladelser og dispensationer vedrørende dette mig bekendt i alle tilfælde er givet til kommuner, der er om ikke rent borgerligt styrede så i hvert fald med borgerlig indflydelse.

Det er jo en interessant konstatering at gøre her i dag.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er fru Lone Dybkjærs kommentar om, at regeringen er enig, der kalder mig op. Jeg må alligevel tilstå, når man har fulgt debatten her i dag, at der altså er – og det kan de meget opmærksomme tilhørere også godt finde – nogle små nuancer i det, der er blevet sagt her på talerstolen.

Fru Lone Dybkjær var selv inde på de juridisk afgrænsede selskaber, men det blev der ikke gjort så meget ud af i energiministerens indlæg. Og sådan kan man finde en række småting, som vi har bemærket. Også hr. Ole M. Nielsens indlæg fraveg en anelse, men det har vi jo ikke politiseret på, men konstaterer altså blot, at når vi så kommer til målstregen, så vil fru Lone Dybkjær altså bare fortælle, at regeringen i øvrigt er enig i den politik, der kører i øjeblikket. Alt er fint, og alt går godt, som det er.

Det er vi mange der har konstateret det seneste halve og hele års tid at det ikke er. Alt er ikke godt, og alt går ikke godt. Jeg vil ikke sige, at energiministeren nikker til mig, men han er klar over, hvad jeg tænker på.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 24 af Aagaard (KF), Peter Hansen-Nord (V) og Kim Behnke (FP) (se foran)

forkastedes, idet 46 (V, KF og FP) stemte for, 65 (S, SF, CD, RV og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 46:

Forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af energiafgrøder som brændsel i energiforsyningen.

Af Peter Hansen-Nord (V), Aagaard (KF), Kim Behnke (FP) og Niels Højland (FP).
(Fremsat 16/12 93).

Forslaget sattes til forhandling.

Anden næstformand (Grove):

Må jeg bede om ro i salen.

Forhandling

Energiministeren (Jann Sjursen):

Ifølge forslagsstillerne skal Folketinget pålægge regeringen at ændre regler og bestemmelser i varmemeforsyningsloven og elforsyningsloven. Ændringerne skal føre til, at det fra og med høsten i år tillades at anvende en- og flerårige energiafgrøder som brændsel i energiforsyningen.

Jeg vil gerne her fra begyndelsen gøre den bemærkning, at jeg naturligvis har stor sympati og interesse også for de hensyn, som ønskes tilgodeset med beslutningsforslaget, som er fremsat af Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet. Det er nemlig de samme hensyn, som udtrykkelig har motiveret biomasseafta-